

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjelte

KRAFTVERK

UTESEKSJONEN
I TRONDHEIM

ÅRSRAPPORT | 20
22

aktivitet belyse ytringsfriheten grunn-
leggende rus ungdomskulturer hatkriminalitet
tilbud arenaer tilhørighet gruppe stigmatisering
erfaringskonsulent dynamikk selvstendighet videre fokus
mulighet sårbar gruppe samtaler tverretattlig
digitale samarbeidet stemmene motor sexologsamtaler
konsekvenstenkning familie papir beskriver
mangfold samordne sentrum uavhengig synliggjort
A4-liv systemnivå lytte USiT saks positive
bekymring direkte vold sinnemestring
godt mål sårbar intervensjonsarbeid spesifikt nærmiljø
samarbeid opplever kjønnsidentitet koordineringsrollen
endring utvikling sterkere skjæringspunktet normalitetsbegrepet
helg nettverk stein psykolog-
ungdomsmiljø sammensatt samtaler
bilcross konsekvenser
flyktninger mennesker levekår

INNHold

Lederen	
<i>Camilla Wright</i>	4
Året 2022 i tall	
<i>Matz Seifried</i>	8
Leaving no one behind	
<i>Live Næss og Rannveig Damås Hermansen</i>	22
Hva har kjøpesentre som ikke kommunen har?	
<i>Marit Alstad Johansen</i>	28
Laguttaket på rektors kontor	
<i>Riad Drljevic</i>	30
God Utdanning	
<i>Jonas Hågensen</i>	32
If it ain't broke, don't fix it	
<i>Arne Brunborg</i>	36
Hjelp, de har flyttet meg til uteseksjonen!	
<i>Azra Halilovic</i>	40
Sink or swim	
<i>Andrea Wågø Olsen</i>	44
Ung til ung formidling	
<i>Camilla Wright og Lars Dahl Eriksen</i>	48
Ung til ung i et voksent miljø	
<i>Ali Al- Makhrami</i>	50
Voldskriminalitet som smittsom sykdom	
<i>Geir Vågen</i>	52
Gi oss tilbakemeldinger på årsrapporten!	55

LEDEREN

Camilla Wright
Sosionom, avdelingsleder,
og ansatt i Uteseksjonen

Fjorårets årsrapport hadde “alt blir bra” som en av hovedoverskriftene, og når jeg nå skal skrive noen ord i årets rapport så er det naturlig å spørre seg spørsmålet; ble alt bra?

Det å måtte tenke etter, gir en liten pekepinn på hva min konklusjon vil bli.

2022 ble året vi alle hadde store forventninger til, da pandemien var på hell, og alle var klare til å begynne å leve igjen. Å møte mennesker, både de vi kjenner og de vi ikke kjenner. En euforisk følelse av frihet til å gjøre det man vil, uten å tenke på restriksjoner og strenge rammer for hva man kan og ikke kan. For uteseksjonens del var vi klare til å møte samarbeidspartnere igjen, uten å se dem på skjerm. Å få til gode løsninger for ungdommene våre sammen med andre, og med en nærhet som vi tenker fremmer bedre løsninger. For skjerm skaper avstand, og nyansene forsvinner fra hver enkelts narrativer når man må vente på tur. Det er heller ikke det samme å tolke følelser og kroppsspråk digitalt, og med tanke på at de vi møter i arbeidet vårt er mennesker i svært sårbare livssituasjoner så kan dette være hemmende og litt skremmende med tanke på å yte riktig hjelp.

Det ble bedre, i alle fall i 2 -3 uker, så kom Russland sin invasjon av Ukraina, og krig ble noe som skjer i eget nabolag, eller iallefall i Europa. Mange ble redde, og kanskje reddere enn det vi liker å innrømme. Så kom høye strøm- og drivstoffpriser, deretter matpriser og generelle levekostnader. Fattigdom blir et begrep i likhet med krig, noe som rammer oss selv eller noen vi kjenner godt. Det er likevel slik at det alltid er noen som rammes hardere, og Norge er fortsatt et relativt godt sted å bo og vokse opp.

Likevel er det min og mine kolleger i Uteseksjonens oppfatning at vi står overfor noe nytt og at vi er preget av det som skjer globalt, nasjonalt og lokalt. Vi ser en klar økning i antall henvendelser om ungdommer og unge voksne i vår målgruppe (ca 30 %), og det er flere ungdommer og pårørende som tar kontakt. Vi eier ikke årsaksforklaringen, men antar at det kan forklares med økte forskjeller, mer utenforskap, større fattigdom, et vakuum etter helhetlig gjennomgang av Barne - og familietjenesten og en skrotet rusreform. Kanskje kan også noe forklares med et post- covid syndrom, og en ungdomsgenerasjon som ikke fikk mulighet til å finne “sin greie” i tidlig ungdomsår.

Ungdommene vi møter i vårt arbeid er ikke like, verken i alder, kjønn, bakgrunn eller i problematikk, men de har noen fellesnevner som er viktig å identifisere. De er overlevere, de er sterke og de er villige til å ta risiko. De ønsker å bli sett og hørt, og mange vil ha en vei ut av det som hemmer deres livskvalitet. Rusbruk og kriminalitet er ofte ikke så spennende i lengden, og de fleste ønsker og leter etter noe som kan erstatte det som er negativt.

Uteseksjonen ønsker å forebygge, gjerne så tidlig som mulig, men vi anerkjenner at vi også trenger tiltak på et senere stadium. Det er likevel langt

unna skadereduksjon, og vi tror helt og fullt på at det aldri er for sent å snu, å endre og finne sin vei uavhengig av alder og problematikk. Utfordringen er likevel er at vi ikke har tid til å gi den oppfølging som kreves, da vi mangler både hender, hoder og hjerter, både internt, men også eksternt med tanke på samarbeidspartnere som skal jobbe opp mot (delvis) samme målgruppe. Oppgavene har blitt for mange og for komplekse, og når vi nå har måtte avgi 4 årsverk til bydelene i BFT, så preger det både kvantitet og kvalitet i det som vi tilbyr innen vårt oppdrag.

Vi forsøker likevel å utvikle tjenestene ut fra brukernes behov, og satser på å finne tilbake til den optimismen vi kjente i første halvdel av 2022.

Vi har utviklet prosjektet Mestringskapital til å favne enda flere ungdommer med deltidsjobb, og utviklet og ekspandert med enda flere aktører fra det private til å være med i dugnaden for å utjevne forskjeller og tilby en vei ut av fattigdom for de mest marginaliserte familiene. Vi ble også Trondheim Kommunes Rådgivende enhet for russaker, som var en ny lovpålagt oppgave for alle kommuner i samarbeid med MO -senteret som ligger under Enhet for psykisk helse og rus. Vi har også søkt og fått innvilget midler fra Statsforvalteren for å planlegge og iverksette et prosjekt rettet mot å etablere et lavterskel treffsted for unge i sentrum. Dette skal utvikles og driftes av RIO - en landsdekkende brukerorganisasjon, og vi skal støtte, heie og fasilitere der det er behov for kommunal kompetanse. Det andre prosjektet er rettet mot ungdommer i Uteseksjonen som har utfordringer med å fullføre videregående skole. Her skal det tilbys tilrettelagt pedagogisk oppfølging både

individuelt og i gruppe - i samarbeid med den enkelte skole. Ellers så har Uteseksjonen fått forlenget perioden for "Veien til førerkortet", som et av delprosjektene i innbyggernes modell - 0- 24. Et prosjekt som er utviklet og drevet av ungdommene i samarbeid med de ansatte. For å bruke en klisje, der det faktisk stemmer - så er ungdommene i førerretet.. Dette har resultert i flere med førerkort, flere i jobb, to ansatt som ung til ung formidlere i Uteseksjonen og kriminaliteten blant de som er en del av prosjektet har gått ned med hele 50 %. Men det viktigste resultatet av arbeidet som gjøres er at det er en hel haug som tenker at de er verdt å satse på. Likevel er det den oppsøkende virksomheten og oppfølging av enkeltungdommer som fortsatt er kjerneaktiviteten, og som gjør at vi kjenner mange ungdommer. Vi ser hva som skjer i de ulike ungdomsmiljøene, og kan med vår kunnskap dele innsikten vi har med andre som kan gjøre en forskjell.

Uteseksjonen er ingen øde øy og er en del av Trondheim kommune sine kortsiktige og langsiktige planer. Vi vil være med å gjøre vårt for at Trondheim skal være den beste kommunen for innbyggere å leve og bo, uavhengig av utgangspunkt og bakgrunn. Derfor var det interessant å bli presentert for den nye satsingen som kalles **Trondheimsløftet - sammen skaper vi Trondheim**. Dette er kommunens samfunnsplan og som formidler et løfte om at vi innen 2032 skal være et grønnere samfunn med sterke fellesskap og et kraftsentrum for en bedre verden. Intet mindre, og ingenting galt med å være ambisiøs.

Vi er med!

“

Likevel er det den oppsøkende virksomheten og oppfølging av enkeltungdommer som fortsatt er kjerneaktiviteten, og som gjør at vi kjenner mange ungdommer.

I den forbindelse så har vi i Uteseksjonen sett på FN's bærekraftsmål og valgt ut 9 av 17 som vi har og fortsatt skal ha fokus på i årene fremover.

1. Utrydde fattigdom
3. God helse og livskvalitet
4. God utdanning
5. Likestilling mellom kjønnene
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
10. Mindre ulikhet
11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn
16. Fred og rettferdighet
17. Samarbeid for å nå målene

Hvordan vi har tenkt å gjøre dette vil dere få et innblikk i gjennom årets artikler skrevet av ansatte i Uteseksjonen og der man forsøker å vise gjennom handling hva vi tenker må til for å bidra til å holde løftene som Trondheim kommune har sagt at de skal holde. Artikkene i årets rapport viser noe av det vi er opptatt av, både internt og eksternt, og gir oss mulighet til å fortelle om hva vi er opptatt av og kunne si fra om områder i tjenestene våre som kan ha et utviklingspotensial. Vi håper at det viser at vi lever etter våre verdier og grunnprinsipper, og at det som er skrevet viser at vi er engasjerte, dedikerte og stolte av ungdommene, av oss selv og arbeidet som vi gjør hver dag - i samarbeid med andre.

Årets rapport har vi valgt å gi navnet *Kraftverk*. Kraftverk defineres som et sted der energien transformeres, helst til miljøvennlige og bærekraftige alternativer. Uteseksjonen forsøker sammen med våre ungdommer å transformere og rette deres voldsomme energi over til bærekraftige løsninger som fører til konstruktive endringer i deres liv.

Som leder for Uteseksjonen i Trondheim er jeg både dedikert og stolt, og i overkant engasjert i det som skjer både lokalt og nasjonalt på feltet. Fokuset i 2022 har vært å bidra inn i rusfeltet, og ha fokus på at ungdom og unge voksne også skal ha tilgang på et kompetent rusfelt. At rusfeltet er mer enn behandling og at man må ha fokus på å få mer kompetanse på minoriteter, tilpasset oppfølging og forebygging.

Som valgt inn i styret i Fagrådet - som er rusfeltets hovedorganisasjon, så er første skritt tatt, det gir mulighet til å mene noe om, og komme med forslag om hvordan vi best kan jobbe opp mot ungdomsgruppa anno 2023. Det har også vært fokus på en skrotet rusreform, som har resultert i lokale reformer, og en ny politisk vind og vilje til å satse mer på de oppsøkende tjenestene, og som vi nå skal vise at de gjør rett i. Det er ikke de som er mest på kant med skole og myndigheter som er de første til å søke hjelp selv når terskelen er lav. Derfor trenger vi tjenester som aktivt går ut og finner de ungdommene som har de største behovene. Vi trenger noen som har ressurser til å gi hjelp som nytter, en hjelp ungdommene er villige til å motta.

Camilla - the girl with no face, and a woman with 100 faces.

ÅRET 2022 I TALL

Matz Seifried
*Dipl. Sozialarbeiter (FH)
og ansatt i Uteseksjonen*

Hva tallene viser - og deres begrensninger

Tallene oppgitt i dette kapittel viser den delen av arbeidet vårt som a) lar seg registrere og b) som faktisk har blitt registrert i løpet av 2022. Hvert år prøver vi å bli litt bedre til å registrere og beskrive det vi gjør. I 2022 har vi kommet målsetningen vår enda et stykke nærmere. Totalt sett har vi registrert 38,5 % flere timer sammenlignet med 2021. Dessuten ser vi en oppgang av registrerte timer av direkte tjenester til målgruppen og deres foreldre med 32,1%.

Ungdommenes alder i denne rapporten er oppgitt ved utgangen av 2022, slik det også var tilfelle i tidligere årsrapporter.

Tallene i dette kapitlet sier noe om kvantiteten og lite om kvaliteten i arbeidet som ble levert til våre brukere. Statistikken blir heller ikke bedre enn det vi registrerte i løpet av året. Målet vårt er å registrere det vi gjør så godt vi kan, mens vi prøver å holde ballene i luften. Men, det var en del baller i luften i 2022 som denne artikkelen vil vise.

Tabell 1: Aktivitetstall 2022

Tiltak	Antall	Gutter	Jenter	Heimdal	Lerkendal	Midtbyen	Østbyen	Utenbys ukjent
Oppfølging med vedtak BVL - 18 år	51	24	27	7	13	7	23	1
Oppfølging med vedtak BVL - ettervern - 23 år	23	17	6	4	3	4	9	3
Lavterskeloppfølging	139	98	41	25	28	21	49	16
Guttegruppe Hvem, hva, mann?	29 (48*)	29	0	3	2	5	16	2
Lade Motor Racing	9	9	0	3	3	2	1	0
Kognitive program (sinnemestring, Hasjavvenning, andre program)	4	3	1	0	2	1	0	1
Psykologoppfølging på Uteseksjonen	19**	12	7	4	3	3	6	3
Psykologsamtaler på HFU	25**	10	15	3	2	3	8	9
Sexologsamtaler	7***	4	2	0	2	2	3	0
Ungdoms-oppfølging/ungdomsstraff/Ruskontrakt	8	7	1	1	2	0	5	0
Mestringskapital	73	46	27	13	16	18	26	0
Bekymringer radikalisering	23							
Foredragsvirksomhet, kurs og undervisning gitt	41							
Ansatte basert på erfaringskompetanse	4	3	1					
Studenter i praksis/hospitering over tid	2	0	2					
Henvendelser	482							

*Inkludert gjester

**Kun tall for perioden mai tom. desember 2022 grunnet overgang fra HSpro til Helseplattformen,

***Ikke alle ville oppgi kjønn

Våre tre pilarer

Våre tre pilarer - oppsøkende sosialt arbeid, individuell oppfølging, sosialpedagogisk gruppearbeid - konkurrerer med hverandre og skaper synergieffekter år etter år. Slik skal det være. Samlet sett for alle pilarer kan vi se en økning av registrerte arbeidstimer med 32,1 % sammenlignet med fjoråret.

Innledningsvis ønsker vi å minne om at endringer i balansen mellom våre tre pilarer kan være et uttrykk for flere forhold. For det første kan endringene være en indikator for hvor skoen trykker mest med tanke på målgruppen. For det andre kan det være et uttrykk for hvordan målgruppen og andre aktører som barneverntjenester, kommuneledelsen, politikere og andre etater ønsker å benytte seg av våre tjenester. En tredje faktor er våre faglige prioriteringer for ressursbruk.

I det følgende skal vi først sette søkelyset på de enkelte pilarene. Deretter skal vi se på helheten og ta en titt i fremtiden.

Oppsøkende sosialt arbeid har økt kontinuerlig de siste årene. I 2022 har antall arbeidstimer økt med 15,4 % fra 2021. Dette er andre året på rad med en økning på over 15 % til året før - dette til glede og besvær. Gledelig er at økt tilstedeværelse i det offentlige rom gjør at vi etterlever 'ute'-delen i navnet Uteseksjonen. Mindre gledelig er at behovet til å være 'på gata' har økt de siste par årene også. Flere ungdommer og barn har vært synlig i det offentlige rom under og etter pandemien.

Én skal være forsiktig med å være skråsikker når én presenterer og tolker statistikk. Når det gjelder oppsøkende sosialt arbeid, er dette det best registrerte området vi har, og tallene viser at vi har tilbrakt flere timer ute i miljøet. Vi mener dette er

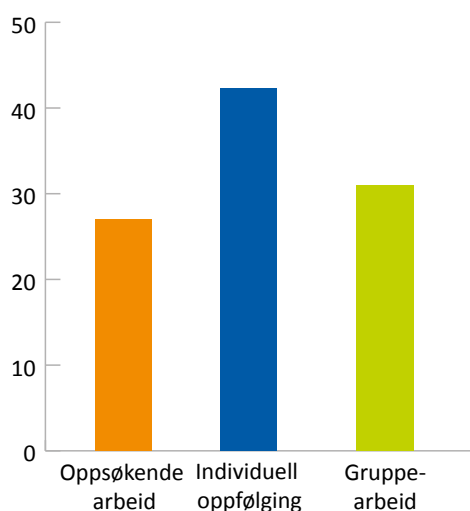

et resultat av flere stillinger og økt fokus på denne kjerneoppgaven. Tilgjengeligheten vår har økt spesielt på tidspunkter der de fleste kommunale tjenester ikke er tilgjengelige for ungdom, unge voksne og deres familier: På ettermiddager, kvelder og i helgene.

Sosialpedagogisk gruppearbeid har, av kjente årsaker fått lide under pandemien. Slik sett forventet vi oss en oppgang av tallene i 2022. Hvor ekstremt tallene for 2022 kommer til å skyte i været, kunne derimot ingen ane. Sammenlignet med 2021 kan vi i år se en økning av registrerte timer med 51,6 %. Dette høres 'for bra ut til å være sant', til og med for oss. I alle fall for bra til å bare la økningen stå ukommentert.

Den store økningen beror blant annet på at 'all-time-high'-året 2022 fulgte rett etter et svært dårlig år for gruppearbeid. Vi må helt tilbake til 2018 for å finne lavere en lavere registrering av gruppearbeid enn i 2021. Samtidig viser 2022 også en 26,9 % økning fra vårt nest beste år for gruppearbeid (2019). Vi tolker årets timesmessige oppgang dit hen at lederne for våre to guttegrupper, de ansatte og studenten på Lade Motor Racing samt andre ansatte i Uteseksjonen som arrangerte adhoc-tilbud for grupper av ungdommer i 2022 har lagt ned en solid innsats med å arrangere gruppetilbud, og at de i tillegg har blitt bedre til å registrere denne innsatsen enn før.

Figur 1: Arbeidstimer fordelt på arbeidstimer i prosent - 2022

Individuell oppfølging av ungdommer og deres foreldre hadde et toppår i 2020, fulgt av en nedgang på omlag 10 % i 2021. Nedgangen i 2021 stusset vi på. Etter gransking av tallmaterialet, konkluderte vi i forrige årsrapport at den registrerte nedgangen i oppfølgingstimer trolig skyldtes en omfattende forsømmelse av registreringen av oppfølgingstimer. For 2022 håpte vi på bedre registrering og forventet å se en oppgang igjen. Subjektivt kunne vi kjenne på en tydelig økt arbeidsmengde i 2022 både generelt sett og ikke minst når det gjaldt individuell oppfølging. En medvirkende faktor var flere oppfølginger på vedtak og lavterskel enn i 2021, samt at vi har inntrykk av at alvorlighetsgraden i sakene har økt. Det er derfor ingen overraskelse for oss at vi ser et positivt resultat hva angår registrerte arbeidstimer i rapportperioden. I 2022 kan vi se en 31,3 % økning fra 2021. Sammenligner vi 2022 med det tidligere toppåret 2020, ser vi også her en oppgang av 18,7 %. Som for oppsøkende arbeid, så gjelder også for individuell oppfølging at økte antall stillinger i Uteseksjonen har ført til økt evne til å følge opp ungdommer, samt at nøyere registrering i 2022 har ført til oppgangen i årets statistikk.

Forholdet mellom de enkelte pilarer, uttrykt i prosentuelle andeler, vises i Figur 1. Når vi ser på de siste fire år, kan vi kalle forholdet mellom arbeidsområdene i 2022 som en normal fordeling. Individuell oppfølging troner i toppen på statistikken, gruppearbeid ligger noen få prosentpoeng over oppsøkende arbeid. Så langt har vi kun sett ett avvik fra denne "normalfordelingen" - i 2021. Da presset pandemien gruppearbeid ned til en tredjeplass.

I årene fremover vil normalfordelingen muligens endre seg. For 2023 er det planlagt ei jentegruppe som vil føre til økt ressursbruk på gruppearbeidssiden. Samtidig vil ett av våre eldste gruppetilbud, Lade Motor Racing, videreføres i regi av kulturenheten i 2023. De har spennende planer for videreutvikling av tilbudet. De neste årene vil vise hvordan slike endringer påvirker forholdet mellom arbeidsområdene.

Apropos jentegruppe, dynamikk og synergi... Innledningsvis har vi nevnt at arbeidsområdene våre står i konkurranse til hverandre. Vi påpekte mulige faktorer som kan påvirke balansen av

ressursbruken, samtidig som vi skriver om våre forhåpninger til å oppnå synergieffekter gjennom å huse tre elementære forskjellige arbeidsformer i Uteseksjonen.

Et godt eksempel på dynamikken mellom arbeidsområdene, synergieffekter og faktorer som spiller inn på hvilke tjenester vi leverer, er den planlagte jentegruppen: I løpet av 2021 ble vi og andre deler av hjelpeapparatet oppmerksomme på et økt antall jenter som oppholdt seg mye i det offentlige rom. Gruppen var veldig mobil, flyttet seg fra bydel til bydel og pådro seg oppmerksomhet på forskjellige, til dels uheldige måter. Vi fikk kontakt med enkelte jenter gjennom vår oppsøkende virksomhet. I løpet av 2022 økte antall jenter med barnevernsvedtak i Uteseksjonen (individuell oppfølging), ofte basert på relasjonen vi hadde knyttet på gata i forkant. I løpet av 2022 så vi at noen individer i mindre grad responderte på individuell oppfølging, men gjerne møtte oss sammen med venninner som vi også kjente fra gata. Så oppstod tanken om å etablere en jentegruppe.

Oppsøkende sosialt arbeid i 2022

Uteseksjonens oppsøkende innsats er byomfattende med hovedfokus på Midtbyen og tilgrensende områder. Buran-området og enkelte kjøpesentre har vi hatt ekstra fokus på i 2022. I den lyse delen av året trekker vi også lenger ut mot vannene i By- og Estenstadmarka og i fjærene langs fjorden. Vi drar dit ungdommene samles på ettermiddager, kvelder og i helgene året rundt. I tillegg til Uteseksjonen er våre kollegaer i Ute for ungdom på Sørsida og Østbyen aktive i sine bydeler enkelte kvelder i uka.

Vårt generelle inntrykk av livet i det offentlige rom er at ungdommer etter pandemien er mer å se på gata og shoppingsentrene. For oss virker det også som de yngste har blitt yngre, og at de vi observerer er ute senere på kvelden enn tidligere. Dette er som sagt et inntrykk uten at vi har klare tall å vise til. Videre kan vi bare spekulere på hva årsaken til våre observasjoner er. Er dette resultatet av frafallet fra foreningslivet under pandemien? Fremtidige ungdomsundersøkelser vil kanskje vise hvor mange barn og unge som etter hvert returnerer til sine tidligere idrettslag og foreninger.

Mens ungdom under pandemien ikke brukte Midtbyen like mye som før, kan vi i 2022 se at ungdommer av naturlige årsaker frekventerer Trondheim sentrum som før. Ungdommene er mobile enten de bruker buss, el-sparkesykler eller går til fots. De forflytter seg fort når de hører om fester eller konflikter i ungdomsmiljøene. Dette begrenser seg ikke til kommunegrensen. I russetiden og sommeren 2022 traff vi på klynger av ungdommer fra hele regionen - fra Orkland i vest, Midtre Gauldal i sør og Stjørdal i nordøst. Fra samarbeidspartnere vet vi at denne trafikken går i motsatt retning også.

I hele 2022 har vi fulgt med videre på den store og sammensatte gruppen av unge ungdommer som dukket opp i løpet av høsten 2021. Enkelte ungdommer fra denne gruppen ser vi nesten ikke lenger i det offentlige rom i dag. Andre ungdommer har vært synlige i hele 2022. Noen av ungdommene fikk vi god kontakt med i løpet av 2022 og har fått oppfølging av Uteseksjonen med eller uten barnevernsvedtak.

Når nettene ble lysere kom russetiden, og pulsen i det offentlige rommet endret seg, slik den gjør hvert år. Ungdommene våknet fra vinterdvalen, trakk til gatene og noen kom først til byen da vi var på vei hjem fra kveldsvakta kl. 22.30. Brått ble det natt til 1. og 17. mai 2022 der Uteseksjonen sto for koordineringen av den samlede kommunale innsatsen disse kveldene; i godt samarbeid med nødetater og frivillig sektor. Merkbart i 2022 var at festingen ikke hadde samme omfang og intensitet som i år før pandemien. Merkedagene ble de roligste vi kan huske. For oss virket det nesten som om festtradisjonen ikke ble gitt videre til det nye kullet, at pandemien hadde skapt et vakuum mellom generasjonene. Pandemiens "silver lining" i oppsøkende sammenheng? Tradisjonen tro var vi tilstede på diverse skoleavslutninger til avgangselever fra ungdomsskolene som gjerne resulterer i festing både i Estenstad- og Bymarka samt ved diverse fjærer langs Trondheimsfjorden. Også disse tilstelninger gikk for seg på en grei måte.

Alt gikk dog ikke bare rolig for seg. I løpet av våren og sommeren etablerte det seg en kultur blant ungdom for å møtes både fredags- og lørdagskvelder, spesielt rundt Kyvannet, med ungdommer fra hele regionen. Møtested og tidspunktet ble ifølge ungdommer vi har snakket med, annonsert via Snapchat-grupper. Det var Oppsiktsvekkende at aldersspennet i ungdomsgruppen var fra 12-årsalderen, eventuelt også yngre, i den ene enden til unge voksne i

starten av 20-årene i den andre enden av skalaen. Selv om de fleste kvelder gikk noenlunde greit for seg, ble vi vitne til både fyll, konsum av cannabis, knuffing, slåsskamper og ved en anledning måtte vi bistå med emosjonell førstehjelp noen få minutter etter et seksuelt overgrep.

Videregående skoler som formalisert oppsøkende arena har vi hatt siden 2021. Formatet for samarbeidet med skolene har variert i 2022. På noen skoler har vi vært mer på oppsøkende i miljøet enn på andre. Pandemien har vært en uheldig faktor med kontinuitet i oppstartsfasen. Etter en evaluering av innsatsen, valgte Uteseksjonen å avslutte den oppsøkende virksomheten offisielt. Få meningsfulle treff med målgruppen i forhold til tidsbruken var en hovedfaktor for avgjørelsen. Uteseksjonen fortsetter derimot med å ha dedikerte skolekontakter som skal holde kontakten med sine respektive skoler.

Til de litt mer spesielle steder for oppsøkende arbeid i 2022 hørte igjen Tunga fengsel og i psykiatrien på Østmarka. Flere barn og svært unge voksne hadde behov for støtte i denne svært sårbare livssituasjonen. Ved flere anledninger reiste vi på besøk til barnevernsinstitusjoner der ungdommer med vedtak hos Uteseksjonen var plassert.

Et særtilfelle i 2022 rystet oss i Uteseksjonen - utvisningsvedtaket til en av våre unge voksne. Ut av Norge, til et land og mennesker hvor den aktuelle personen hadde så å si ingen tilknytning. Det er lite vi kunne gjøre med det, selv om vi prøvde. Det minste vi kunne gjøre, var å være med en liten tur på reisen. To kollegaer ledsaget vedkommende til et annet europeisk land som skulle være utreisestedet til den endelige destinasjonen. Kollegaene våre beskrev turen som den mest traumatiske utenlandsturen de noen gang har vært med på. Og våre kollegaer er vandt med litt av hvert fra før.

Tabell 2: Nøkkeltall oppsøkende arbeid 2022

	2022	2021	2020	2019
Oppsøkende timer totalt	2036	1764	1525	1515
Oppsøkende økter	363	350	336	291
Ungdomstreff	2657	2385	2491	2539

Nøkkeltall for oppsøkende arbeid i 2022

For 2022 registrerte vi totalt 363 oppsøkende økter. Dette utgjorde 2036 registrerte arbeidstimer på bena - en økning på 15,4 % til fra i 2021. Året 2022 topper faktisk oppsøkende statistikken som har blitt ført siden etableringen av Uteseksjonen i 2014. Hele 19 økter foregikk på hverdager før kl. 15.00. 213 økter foregikk på ettermiddag og kveldstid (mandag til torsdag) og 87 økter ble gått på helg (fredag ettermiddag/kveld og lørdag kveld/natt). 35 økter foregikk på videregående skoler.

Hvem vi traff på oppsøkende i 2022

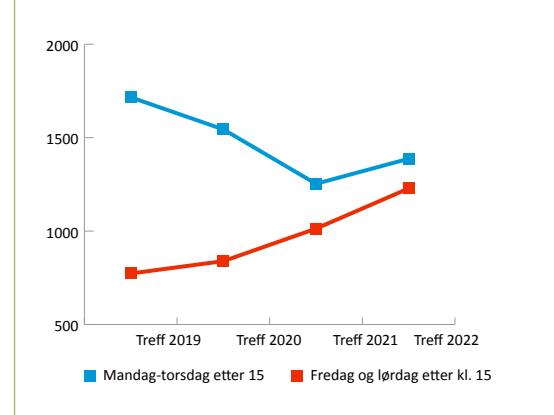
Én skulle tro at en tydelig oppgang i antall timer på gata skulle resultere i et tilsvarende økning i antall treff. Som vi ser i Tabell 2, er verden ikke helt slik. Ungdomstreff har likevel steget igjen til litt over nivået fra før pandemien. Som vi var innom i tidligere årsrapporter, sier antall treff lite om kvaliteten i møter med målgruppen, og tallene i seg selv sier lite om hvordan ungdom har det. Ideelt sett har heller færre treff og mer dyptgående samtaler med ungdommene enn et forbipasserende 'hei'.

Etter årene 2018 og 2017 der vi lå på omtrent 4000 treff i året, har tallene vært ganske så stabile på rundt 2500 treff pr år. Vi antar at denne endringen blant annet har med økt bruk av sosiale medier å gjøre. Det er ikke nødvendig lenger å møtes på en fast plass for å få tak i venner, f.eks. ved scenen på Torget. Korte virtuelle møter, erstatter en del av de fysiske. Skal man møtes, avtaler man på mobil, tar en el-sparkeykkel direkte til møtestedet i en annen bydel, og unngår bussenes knutepunkt i Midtbyen. Så teller vi i 2022 færre treff per oppsøkenhet.

Tallene viser en endring i hvilke tider på dagen vi oftest treffer ungdommene, det vil si på hvilke av våre vakter. Antall treff på våre ettermiddags-/kveldsvakter (mandager til torsdager) har sunket

jevnt siden 2019, mens registrerte treff i helgen (fredag ettermiddag/-kveld og lørdagkveld/-natt) stadig har økt, og har fått en ny topp i 2022 (figur 2). Det er nok flere faktorer som påvirker tallmaterialet. Kanskje var vi bedre til å "finne" ungdommer før? Muligens påvirker et økt trykk på oppfølgingsfronten i Uteseksjonen vår evne til å treffe ungdom på rett sted til rett tidspunkt? Eller har det blitt slik med sosiale møter IRL (i det virkelige livet) slik det var med det klassiske drikkemønsteret i de nordiske land - vi tar det roligere på ukekveldene og tar igjen våre sosiale behov i det offentlige rom i helgene?

Figur 2: Utvikling av treff ukekvelder vs. helg 2019 - 2022

Om bråk på kjøpesentrene har det stått en del i avisene den siste tiden. Lenger bak i denne årsrapporten finnes det en egen artikkel om temaet også. Da er det på sin plass å se hva vi finner i statistikken om kjøpesentrene. Det er ingen tvil om at ungdom er der, spesielt i den våte, kalde og mørke delen av året. Av 2134 registrerte anonyme ungdomstreff [mer forklaring om typer treff i neste avsnitt], stammer 526 registreringer fra kjøpesentrene i Trondheim. Selv om vi ikke har mulighet å ta ut statistikk på våre unike brukere som oppholdt seg på kjøpesentrene, og heller ikke

hvor mange timer vi har vandret der, er det klart at kjøpesentrene er en møteplass som gir tak over hodet for mange ungdommer, og det var en del av vår arbeidsplass i 2022.

Før vi dykker dypere inn i tallmateriale, er vi nødt til å forklare litt. Kategorien 'ungdomstreff' er sammensatt av to subgrupper: Unike og anonyme brukere. Unike brukere er ungdommer som er registrert i fagsystemet vårt, basert på samtykke eller annet behandlingsgrunnlag. Disse har vi detaljert informasjon om, og vi kan registrere aktivitet mer nøyaktig. Den andre gruppen, anonyme brukere, består av ungdommer vi har observert, møtt en eller flere ganger, men som per dags dato ikke er registrert i fagsystemet. Muligheten for å registrere aktivitet om anonyme brukere er mer begrenset. Blant annet bruker vi derfor aldersgrupper i mangel av konkrete fødselsdatoer. I første del av statistikken over den oppsøkende innsatsen skal vi se på begge grupper samlet. Senere skal vi se mer på våre unike brukere. Tabell 3 illustrerer hvordan treff på gata er satt sammen.

Endringer i aldersgruppene

EFørst til endringene generelt. Sammenlignet med 2021 ser vi en liten nedgang i treff av unike brukere, altså de vi allerede har et samarbeid med. Tabell 4 viser en noe større reduksjon av treffene med unike jenter enn med unike gutter sammenlignet med 2021. Oppgangen i antall treff skyldes økningen av treff med anonyme brukere.

Det med rødmerkede cellene viser økning i registrerte treff sammenlignet med 2021. Om vi tolker det slik at ungdom helst ikke burde oppholde seg der vi møter dem, er det disse aldersgruppene vi burde være mest bekymret for. Den største økningen ser vi blant anonyme gutter i 16-17 årsalderen, og en lett økning hos anonyme jenter i alderen mellom 13 og 17 år. Økningen blant unike gutter mellom 18 og 25 år kan skyldes at en del 17-åring fylte år i 2022 og dermed ble flyttet til neste alderskategori. Denne teorien forklarer også reduksjonen av antall treff av unike gutter i kategori 16 - 17 år, merket med grønt.

Tabell 3: Ungdomstreff på oppsøkende i 2022

Aldersgruppe	Treff unike brukere		Anonyme ungdomstreff		Samlede treff 2022	Samlede treff 2021	Samlede treff 2020	Samlede treff 2019
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter				
< 13 år	0	0	15	7	22	24	9	2
13 - 15 år	24	21	610	361	1016	1034	778	624
16 - 17 år	55	121	854	167	1197	975	1088	729
18 - 25 år	255	48	108	4	415	346	537	1154
> 25 år	9	0	7	1	17	8	33	25
Uten alder	0	0	0	0	0	0	46	5
Totalt	343	190	1594	540	2667	2387	2491	2539

Tabell 4: Endringer i registrerte treff fra 2022

	Treff unike brukere		Anonyme ungdomstreff		Økning/ reduksjon
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	
< 13 år	0	0	-4	2	-2
13 - 15 år	3	-45	1	23	-18
16 - 17 år	-166	7	349	32	222
18 - 25 år	89	-9	3	-14	69
> 25 år	9	0	1	-1	9
Uten alder	0	0	0	0	0
Totalt	-65	-47	350	42	280

Interessant nok uttrykte vi i forrige årsrapport vår bekymring for anonyme 'Gutter 13 - 15 år'. Da hadde treffene tredoblet seg i perioden 01.01.22 til 07.05.22 sammenlignet med samme periode året før, men bekymringen for en ekstrem økning var i retrospekt ubegrunnet. Tallene har utjevnet seg i løpet av året og er så å si uendret.

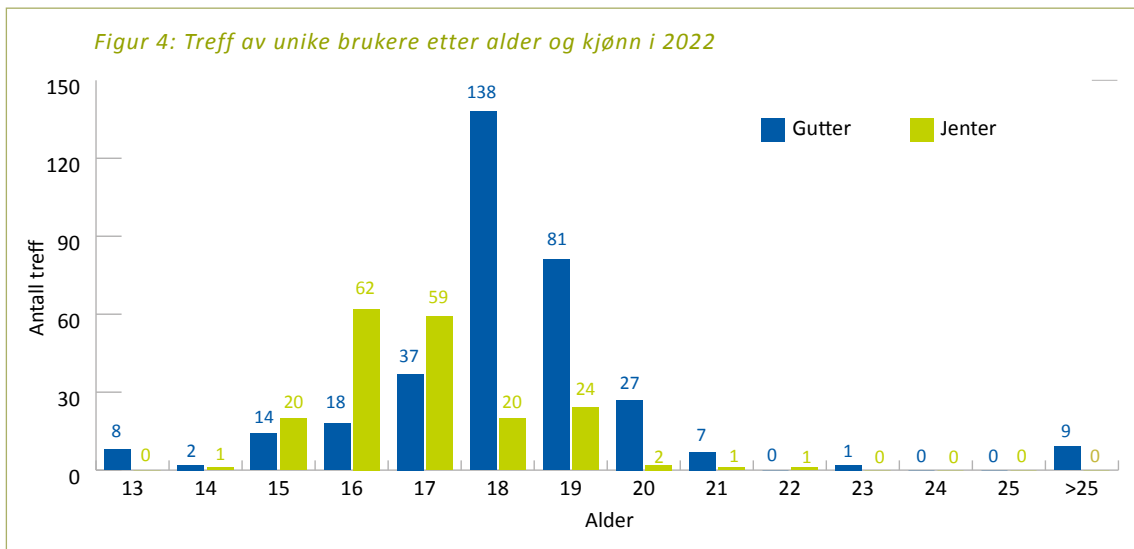
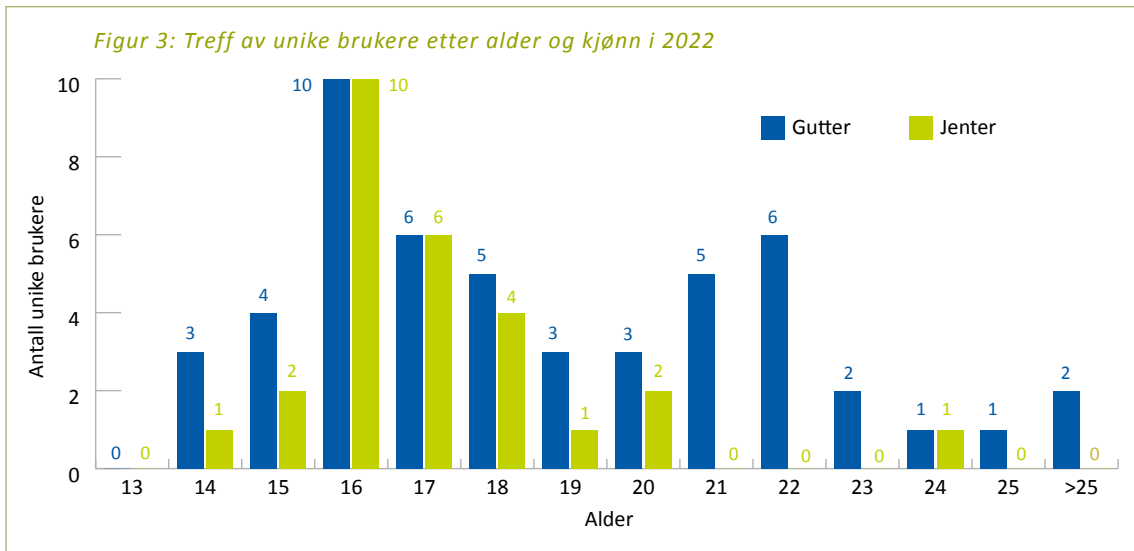
Uavhengig av endringene fra året før kan vi si at aldersgruppen 13 - 15 år for andre år på rad står for over en tredjedel av alle registrerte ungdomstreff. Aldersgruppen har vokst fra ca. 25 % frem til 2018 til 38 % i 2022. Vi har det vanskelig for å tro at denne utviklingen alene kan skyldes pandemien. Her spiller nok ytterlige endringer i samfunnet inn i tillegg.

Er det grunn til generell bekymring for at svært unge ungdommer gjør seg bemerket i det

offentlige rom? Tja. Utvalget i tallmaterialet vårt kan på ingen måte anses som representativt for den store ungdomsbefolkningen i Trondheim. Det handler om ganske få som står for de fleste treffene. I alle fall kan man si det om ungdommene som er registrert i fagsystemet vårt.

Unike brukere truffet på gata

Til sammen utgjør 78 ungdommer gruppen av unike brukere vi har møtt på gata i 2022 (figur 3). Fordelingen per bydel er slik: Heimdal (17), Lerkendal (12), Midtbyen (17), Østbyen (29), utenbys (3). Unike brukere fordeler seg kjønnsmessig som følgende: Gutter - 65,4 %, jenter 34,6 % (n=78; 51 / 27). Jentene har økt sin andel med 3,8 % sammenlignet med 2021. Jentene var i snitt 17,1 år gamle og guttene 18,7 år. Snittalderen for begge kjønn har med 18,2

år gått noe opp og ligger på samme nivå som i 2020. I alderen 16 til 17 år var jenter og gutter like representert. I de andre aldersgruppene dominerte gutter tallmessig.

Treff av unike brukere fordelt på alder og kjønn vises i figur 4. Her ser vi at jentetreff troner statistikken i aldersegmentene 15, 16 og 17 år, mens majoriteten av treffene i alderen 18 år og oppover består av unge menn.

Fem av ungdommene utgjør 26 % eller 152 av totalt 533 registrerte treff. Ungdommen med flest treff har vi møtt 41 ganger i løpet av 2022. 17 ungdommer har vi møtt ti eller flere ganger i rapportperioden. Disse 17 individer står for 55,9 % av alle unike treff. Kjønnsmessig fordeler treffene seg på 57,7 % guttetreff og 42,3 % jentetreff. For 13 av 'topp 17'-gruppa var Uteseksjonen tiltaksutfører for barneverntjenesten i 2022.

Dette uttrekk av statistikken illustrerer godt fletningene mellom oppsøkende virksomhet og oppfølgingsarbeidet med eller uten vedtak, samt behov for en god balanse i ressursbruken mellom de tidligere nevnte tre pilarer som Uteseksjonens helhetlig tilnærming baserer seg på.

Ser vi tendenser?

Det vi kan ta med oss videre fra statistikken er for det første at treff blant de mellom 13 og 15 år har økt betydelig de siste to årene. For det andre ser vi at vi traff færre ungdommer på ukedager, men desto flere i helgene og ofte i forbindelse med store ansamlinger på i sommerhalvåret.

Kjøpesentrene er et trekkplaster for ungdommer og godt arbeid av diverse aktører er derfor nødvendig og nye alternativer ønskelig (se også artikkelen Hva har kjøpesentrene som kommunen ikke har?).

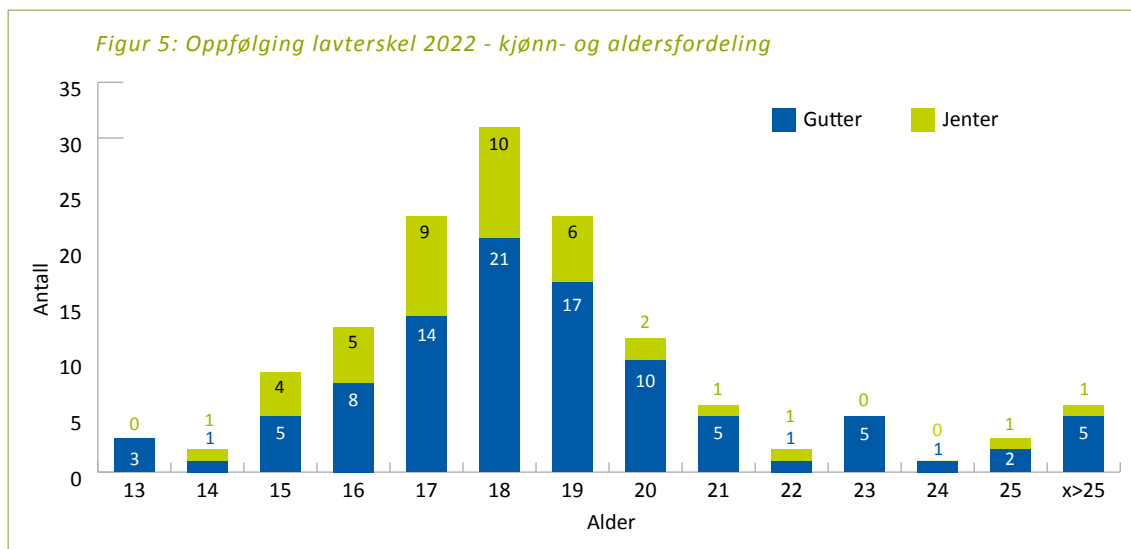
Oppfølgingsarbeid i 2022

Oppfølgingsarbeidet deler vi grovt sett i to kategorier: Oppfølging med eller uten vedtak. Først vil vi belyse lavterskeloppfølgingen, deretter skal vi se på oppfølgingen etter vedtak.

Lavterskeloppfølging

Ungdommer som får tilbud om oppfølging på lavterskel er de ungdommene som tar kontakt selv - på oppsøkende eller gjennom andre kanaler. Deres venner eller pårørende kan også formidle ungdommen til oss. Dessuten blir ungdommer henvist fra andre samarbeidspartnere som skoler, Konfliktrådet, politiet, kriminalomsorgen, voksentjenester i kommunen, BUP, PUT med flere. Innholdet i oppfølgingen kan bestå av praktisk hjelp, psykososiale samtaler og diverse programmer, deltakelse i en gruppe, eller i en kombinasjon av det nevnte (se tabell 1 for detaljer).

I 2022 fikk 139 individer (121 i 2021) oppfølging i form av et lavterskeltilbud. Her er det viktig å nevne at et individ kan benytte seg av flere lavterskeltilbud samtidig eller i løpet av kalenderåret. Det er også mulig for ungdommer med vedtak å benytte seg av tilbud som i utgangspunktet tilhører våre lavterskeltilbud.

I 2022 fikk 139 individer (121 i 2021) oppfølging i form av et lavterskeltilbud. Her er det viktig å nevne at et individ kan benytte seg av flere lavterskeltilbud samtidig eller i løpet av kalenderåret. Det er også mulig for ungdommer med vedtak å benytte seg av tilbud som i utgangspunktet tilhører våre lavterskeltilbud.

Alderen som er oppgitt i figur 5 tilsvarer ungdommenes alder ved utgangen av 2022. Aldersgjennomsnittet for lavterskeloppfølging i 2022 lå på 18,9 år (18,2 år i 2021). Medianen lå på 18 år (17 år i 2021), dvs. den aldersgruppen med flest individer.

I 2022 har vi altså sett en oppgang både i antall ungdommer og i alderen til de som mottok oppfølging uten vedtak sammenlignet med 2021. Økningen i snittalderen i 2022 handler trolig hovedsakelig om at samarbeidet mellom ungdommene og oss i mange tilfeller ble videreført fra 2021 til 2022 og at ungdommene på naturlig vis ble ett år eldre. Når vi ser tilbake på utviklingen over flere år, er vi nå snart tilbake på nivået fra 2017 (snittsalder 19,0 år). Etter et tydelig dropp i 2017, har snittalderen kontinuerlig økt igjen. Hva droppet og oppgangen de siste år skyldes, er vi usikre på.

Tanken bak å være tjenesteleverandør for de mellom 13 og 25 år handler blant annet om å hjelpe brukerne våre i overgangen fra barndommen til voksenlivet. At medianen har flyttet seg tilbake til 18 år og at snittalderen ligger i underkant av 19 år er trolig et uttrykk for at behovet i overgangen til myndighetsalderen fortsatt er reelt. Fordeling viser at vi gjerne kommer i kontakt med ungdommer rundt slutten av ungdomsskolen og at de fleste ungdommene rundt 21-års alderen har kommet seg et sted i livet der de ikke har like mye behov for hjelpetjenester generelt eller at de har fått etablert nødvendige kontakter til 'voksendelen' av hjelpeapparatet.

Kjønnsmessig fordeling

Lavterskeloppfølgingen i 2022 var fordelt på 98 gutter og 41 jenter. Dette betyr en økning for hos både jenter og gutter med over 10 % i år. Guttensiden økt mest.

Bydelsmessig fordeling

Ungdommene som mottok lavterskeloppfølging kommer fra alle bydeler, samt et fåtall som er bostedsregistrert i andre kommuner. Bydelsvis fordeler sakene seg på Heimdal 25 (5 jenter / 20 gutter); Lerkendal 28 (9 jenter / 19 gutter); Midtbyen 21 (5 jenter / 16 gutter); Østbyen 49 (17 jenter / 32 gutter). 16 ungdommer (5 jenter / 11 gutter) tilhørte andre kommuner eller oppga ikke hvor de bodde.

Mestringskapital

Mestringskapital følger opp og veileder ungdom i en eller flere faser mot å bli aktiv på arbeidsmarkedet og gir ungdommer mulighet til å erverve arbeidserfaring, bygge CV og knytte kontakter. Dette tilbudet må også regnes som lavterskeloppfølging. Mange av de tilsammen 73 ungdommene inngår i lavterskelstatistikken da de samtidig mottar andre former for oppfølging i Uteseksjonen. Ungdommer som kun er innom Mestringskapital, registreres ikke i fagsystemet vårt og går dermed ikke inn i lavterskelstatistikken, av personvern hensyn.

Mestringskapital skaffet jobb til 27 jenter og 46 gutter i 2022. Disse fordeler seg på bydelene som følgende: Heimdal (13), Lerkendal (16), Midtbyen (18) og Østbyen (26).

Tendenser i lavterskeloppfølgingen?

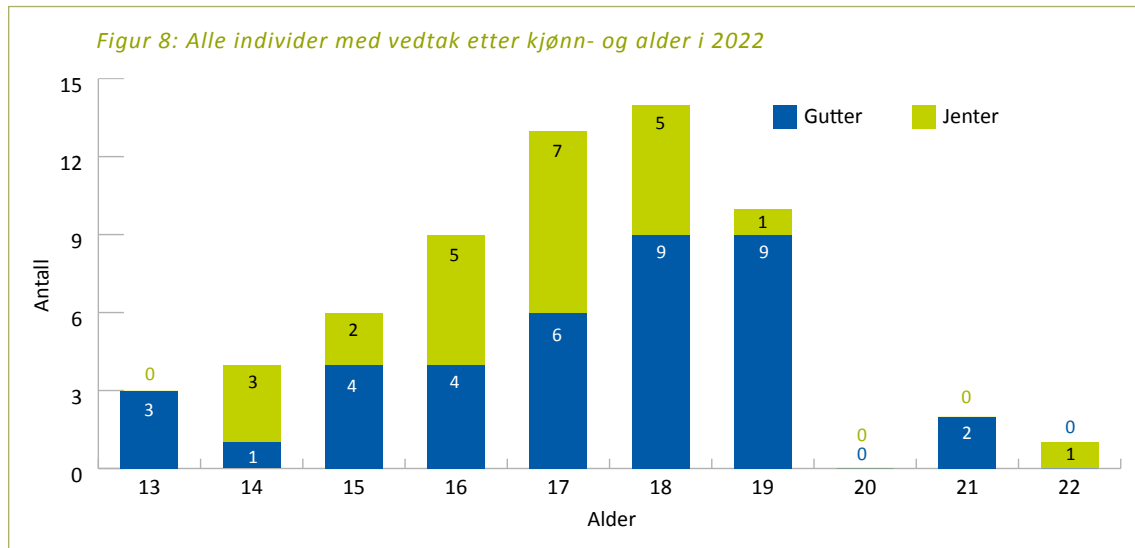
Som forventet økte tallene etter pandemien. Gruppen har økt sakte men sikkert i alder siden 2020 og trenden fortsatte i 2022, selv om vi regnet med det motsatte, da vi ble kjent med en god del yngre ungdommer på gata i 2021. Det virker som om ungdommer som benyttet seg av våre tjenester i fjor også har gjort dette i 2022, noe som drar opp aldersnittet.

Utfordringer med skole og jobb og ønsket på deltidsjobb i Mestringskapital var populære tema i oppfølgingen. Om rus ikke var et tema som ungdommene etterlyste hjelp med, har vår bekymring for målgruppen og de vi følger opp økt i 2022. Både utbredelsen og intensiteten av bruken ser ut til å ha økt hos en del ungdommer vi kjenner til. Rusmidler koster, følgelig er vi også i økt grad bekymret for kriminell aktivitet knyttet til rusmiddelbruk - blant annet salg av rusmidler, bilder og tjenester.

Oppfølgingsarbeid med vedtak

Til sammen har Uteseksjonen fulgt opp 74 vedtak etter lov om barneverntjenester (barnevernloven 1992 – bvl) i 2022. Hele 51 vedtak ble utført etter § 4-4 hjelpetiltak for barn og barnefamilier, og 23 vedtak ble utført etter § 1-3 andre ledd, som i folkemunne kalles 'ettervern'.¹

Før vi går dypere inn i tallmaterialet, vil vi minne om at vi har valgt å oppgi alderen til individene i rapporten ved utgangen av 2022. Dette byr på tekniske utfordringer når vi publiserer tall om vedtak. Vedtak forholder seg til datoen en ungdom fyller 18 år og ikke til den 31.12. det respektive året. Derfor er det viktig å poengtere at en 18-åring i vår statistikk kan ha hatt vedtak både etter § 4-4 (under 18 år) og etter § 1-3 andre ledd (etter fylte 18 år) i løpet av 2022. Det er også slik at ungdommene blir gjort litt "eldre" i statistikken vår. For eksempel fikk vi i løpet av året 2022 for første gang et vedtak på en 12-åring. I figur 8 vises vedkommende likevel som 13-åring, da vedkommende fylte år etter at vedtaket var skrevet.

¹ Anmerking for ettertiden: I 2023 trer lov om barnevern (barnevernsloven - bvl) i kraft. Dette medfører både innholdsmessige endringer og ny inndeling. Fra 2023 blir gammel § 4-4 til ny § 3-1 Frivillig hjelpetiltak og gammel § 1-3 andre ledd blir til ny § 3-6 Hjelpetiltak til ungdom over 18 år.

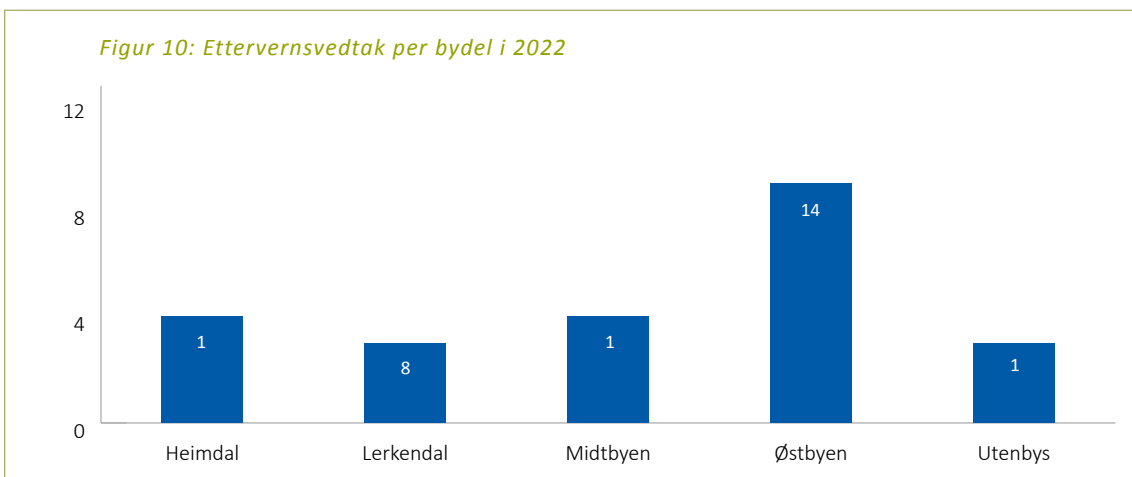
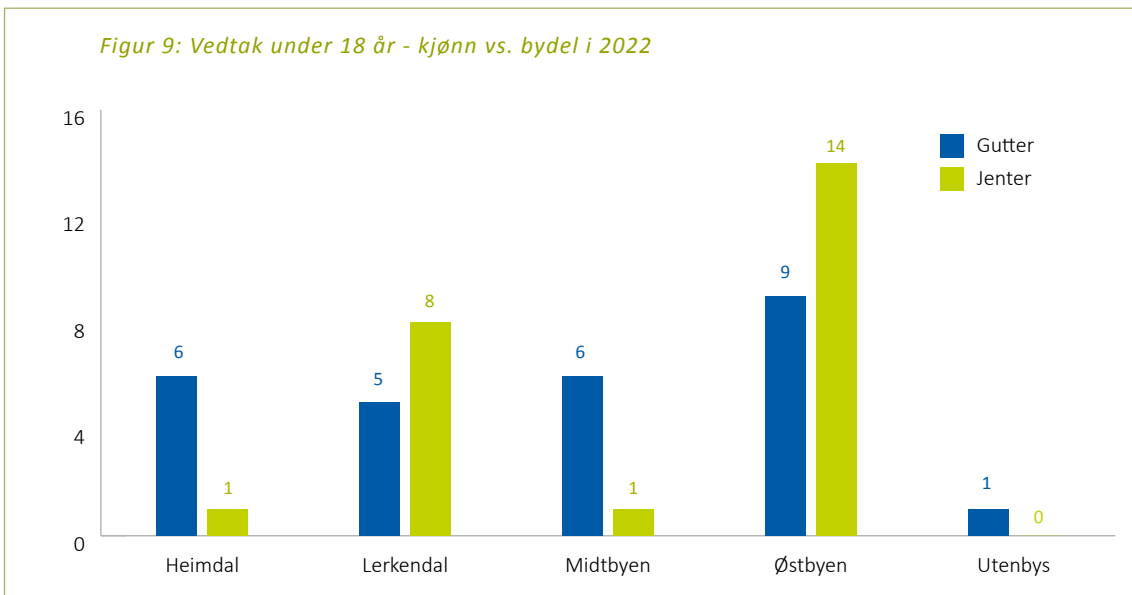
Nevnte 74 vedtak er fordelt på 62 individer, dvs. at 12 individer hadde både vedtak før og etter fylte 18 år i løpet av 2022 (figur 8).

Vedtak om hjelpetiltak er antallsmessig så å si uendret med 51 vedtak mot 52 i 2021. Derimot ser vi en klar endring i kjønnsfordelingen blant hjelpetiltakene. Andelen av jenter har økt betydelig fra 16 jenter i 2021 til 24 jenter i 2022. Guttene har gått ned i antall fra 36 i 2021 til 27 hjelpetiltak i 2022. Aldersgjennomsnittet for de med hjelpetiltak lå på 16,4 år på slutten av året. 13 av 51 ungdommer (~25%) var mellom 13 og 15 år. Dette er en liten, men merkbar økning hos de yngste fra 2021 - en utvikling vi må følge med videre i 2023.

Bydelsvis fordeler sakene seg på Heimdal 7 (1 jente / 6 gutter); Lerkendal 13 (8 jenter / 5 gutter);

Midtbyen 7 (1 jente / 6 gutter); Østbyen 23 (14 jenter / 9 gutter). En gutt tilhørte en annen kommune. Noe spesielt i år er kanskje at de fleste jentene bor i to av de fire bydelene og at jentene dominerer statistikken vår i disse bydelene (figur 9).

Ettervernsvedtakene økte med 2 vedtak i 2022 og fordelte seg kjønnsmessig på 6 jenter og 16 gutter (n=22). I 2021 hadde vi 2 jenter og 18 gutter på ettervernsvedtak (n=20). Med årets tredobling av jenter og en reduksjon på to gutter, ser vi altså en klar forskyvning mot jentesiden. Gjennomsnittsalderen for alle unge voksne med ettervernsvedtak var 18,9 år (jenter 18,8 år/ gutter 18,9 år), ganske likt slik i 2021. Den bydelsmessige fordelingen av ettervernsvedtak ser vi i figur 10.

Tendenser og turbulenser inn i 2023?

Tendenser og turbulenser inn i 2023?

At vi ser en økning av oppfølging både på lavterskel og med vedtak kan tolkes som tillitserklæringer fra både ungdommer og barnevernkontorene. Samtidig signaliserer dette også et behov for tilbud og tiltak som presser våre ressurser. Konsekvensen kan bli at smøret må smøres enda tynnere utover flere brødskiver. Våre ungdommer har fortjent kvalitet i tjenesten uavhengig om de søker hjelp selv, eller om de blir henvist gjennom vedtak og lignende dokumenter.

Vi ser at ungdommene vi møter på gata, og de vi får på vedtak, blir yngre. Jenter har gjort seg mer synlige i det siste. De har lært å si fra, og har mer av de samme forventningene som guttene. Dette krever trolig også noen forandringer hos oss hjelpere. Jentegruppa som er planlagt i 2023 er et forsøk på å møte de endringene vi ser.

Pandemien er over, men det er kanskje ikke etterdønningene. Endringer i fritidsmønstre, og i hvordan ungdommer har blitt vant til å bruke det offentlige rom sørger nok for spennende oppsøkende økter i 2023 også.

Endringer i samfunnsdebatten om rusmidler, rusmisbrukere (eller pasienter), misforståelser om hva som er lov og ikke lov, straffbart og ikke straffbart, samt tydeligvis forvirrende føringer fra forskjellige hold, har skapt turbulens, og en del av ungdomsbefolkningen ender opp med å trekke det korteste strået.

Alt har ikke blitt bra, men nå er i alle fall pandemien historie. Vi får fortsette med å ha tro på at ungdommer vil gjøre det godt, at de kan få til ting, også endring. De er subjekter i sin egen 'sak', og vi får fortsette å påse at vi behandler dem som likeverdige samarbeidspartnere. Vi skal overholde *likeplikten* for ungdommene, og håper å få like mye tillit som i 2022.

LEAVING NO ONE BEHIND

- EN METODISK TILNÆRMING

Live Næss
Sosionom

**Ranveig Damås
Hermansen**
*Barnevernspedagog og
familieterapeut*

Oppsøkende sosialt arbeid med barn og unge er en av hovedoppgavene til Uteseksjonen i Trondheim. Oppsøkende metode har utviklet seg over tid og må være dynamisk, blant annet i forhold til tid- og utviklingsmessige trender, for å treffe den aktuelle målgruppen og gjøre en forskjell.

Som oppsøkende miljøterapeuter er vi mennesker som i et systemisk perspektiv påvirker og blir påvirket. Vi tar med oss fag, personlige og profesjonelle erfaringer i møte med mennesker på gateplan, og vi tar med oss historier og erfaringer fra disse møtene i møte med voksne mennesker som kan gjøre en forskjell. På denne måten er vi alle deltakere i en sirkulær samspillsprosess der vi som oppsøkere blir budbringere av overordnede mål og planer som har betydning for ungdoms ve og vel inn i ungdomsmiljøene, samt bringe stemmene og historiene til de vi møter inn i de ulike planene og målene.

Vi vil derfor gi et innblikk i en oppsøkende økt slik som vi oppsummerer den etter en økt. Dette for å gi et innblikk i den faglige tankegangen bak og blant annet hvordan FN's bærekraftsmål og Leaving no one behind, kan gjenspeiles i en oppsøkende økt helt ned på gateplan.

Feltrapport

Dato: 19.05.22 Anonyme treff Mange!

Klokkeslett: Navngitte treff: 7
16.30-23.30

Totale treff

Ansatte på vakt: Live og Rannveig

Mål for oppsøkende:

1. Gå oppsøkende på senteret
2. Være tilstede i sentrum og presentere Uteseksjonen for ungdommer som bruker scenen som arena
3. Oppsøke mulige ansamlinger rundt Lianvannet

Miljøbeskrivelse:

Gå oppsøkende på senteret

Vi starter økta på et senter hvor vi vet det ofte er mange ungdommer etter skoletid. Der er det stor sjanse for å treffe både kjente ungdommer og ungdommer som vi prøver å komme i kontakt med. Vi kommer til senteret ca kl 15.00. Vi går en runde i første og andre etasje for å få et overblikk over hvem som er tilstede og hvordan stemningen er. Ved sofagruppen i 2.etasje ser vi 3 ungdommer. Vi går forbi, og drar kjensel på ei jente som vi har sett tidligere i uka. De sitter på telefonene sine, så vi bestemmer oss for å gå forbi uten å ta kontakt denne gangen. Hvis de samme ungdommene er på senteret den neste timen, skal vi vurdere igjen om vi skal gå bort å si hei. Det er alltid en avveining når det er god timing for å gå bort for å presentere seg. Neste gang vi går forbi så får vi kanskje blikkontakt eller situasjonen er annerledes.

Senteret på denne tiden er ganske rolig. Det er en del voksne i ulike aldersgrupper som går rundt og er tydelig på shopping. Det er noen ungdommer alene eller i par, men de er i bevegelse og ser ut til å være i gjennomfart. Vi setter oss ned i en sittegruppe i nærheten av hovedinngangen til senteret. Av erfaring så får vi her et godt overblikk over hvem som kommer og går. Når vi sitter eller står i ro så kan vi observere andre ting enn om vi er i bevegelse. Derfor er det viktig å gjøre begge deler. Etter å ha sittet der i 20 minutter så begynner vi å se at det stadig kommer ungdommer inn. Det er både kjente og ukjente ungdommer, og de ser i hovedsak ut til å være i ungdomsskolealder. Noen sier hei, mens andre går forbi og viser tydelig med kroppsspråk at de ikke ønsker å ha kontakt med oss. Tidspunktet for når ungdommen kommer passer godt med når skolene i nærheten avslutter dagen.

Etter å ha sittet i ro i 40 minutter bestemmer vi oss for å bevege oss rundt på senteret igjen. Nå er stemningen en annen. Det er flere mennesker som er på shopping, og det er mange flere ungdommer som både vandrer rundt og sitter i de ulike sittegruppene. Det står ei gruppe med ungdommer utenfor en butikk. Vi gjenkjenner den ene og bestemmer oss for å gå bort for å si hei. Etter å ha stått og snakket med ungdommene ei lita stund går vi videre. Vi treffer på en vokter som forteller oss at det er en ungdom som er

utvist fra senteret som stadig vekk kommer tilbake. Vekteren sier at ungdommen ikke er ufin, men de blir irritert over at hun ikke respekterer utvisningen. Da vi spør hva ungdommen gjør på senteret, svarer vekteren at hun er sammen med venner som ikke er utvist. Dette skaper et dilemma fordi vi vet at denne ungdommen blir alene hvis vennene velger å være på senteret. Vi kan ikke bekrefte at vi kjenner ungdommen, eller utlevere henne på noen måte. Vi takker for informasjonen og sier at det bare er å huke tak i oss hvis de ser oss når vi går oppsøkende.

Når klokka begynner å nærme seg 17 ser vi at mange av ungdommene har forlatt senteret igjen. Av erfaring handler dette om at de fleste drar hjem for å spise middag, og at de har organiserte aktiviteter på kveldstid. Ofte blir noen ungdommer igjen. Vi står borte ved ene inngangen når en gruppe på fire gutter kommer bort. Vi har møtt dem ofte de siste to månedene, og to av dem har vi i tillegg oppfølging av. Vi spør hva som skjer, og de forteller at de venter på noen flere venner. To av dem hadde våknet kl 14 i dag, og dratt på senteret i stedet for på skolen. Ingen av dem har vært hjemme og spist. Det går fint, sier de. For øyeblikket er det ganske rolig på senteret og vi har vært der i over 2 timer, så vi inviterer dem til å bli med bort på kontoret for å spise en pizza. Vi avrunder derfor oppsøkende-økta.

På vei til kontoret kommer vi inn på ulike tema som blant annet skole og jobb. Den ene ungdommen forteller at han sliter en del faglig på skolen og er redd han kommer til å stryke på tentamen. Vi informerer om skoleprosjektet vi har på Uteseksjonen, og at han kan komme dit neste uke for å få hjelp. Han er positiv til det. Den andre ungdommen har avsluttet skolegangen sin. Han lurte på om vi kan hjelpe ham med jobb. Uteseksjonen kan hjelpe han med å skrive CV og søknad, eventuelt med kontakt opp mot NAV, og i tillegg kan vi høre om han kan være aktuell inn i jobbprosjektet til Uteseksjonen, Mestringskapital.

Være tilstede i sentrum og presentere Uteseksjonen for ungdommer som bruker scenen som arena

Etter å ha spist pizza med ungdommene på kontoret, går vi videre ut for å gå oppsøkende rundt torget og presentere Uteseksjonen for de

som bruker scenen som hengested. Klokka har nå blitt 18.30. Vi oppsøkende miljøterapeuter har den siste tiden lagt merke til at vi stort sett har snakket med ungdommer vi allerede kjenner når vi er ute. Dette kan føre til at vi overser ungdommer som kan ha behov for Uteseksjonen eller andre tilbud. Derfor har vi et periodemål om å presentere oss bredt ut til ungdommer.

Når vi kommer på torget ser vi at det sitter en gjeng på åtte ungdommer på benken på scenen. I tillegg er det noen ungdommer som sitter to og to rundt på sittegruppene i områdene rundt. Vi blir enige om å begynne med noen av ungdommene som sitter i par rundt omkring. Dette fordi vi vet av erfaring at ei gruppe på åtte ungdommer er mer uforutsigbar å tilnærme seg, og så får vi varmet opp litt med mindre grupperinger. Vi snakker først med to ungdommer som virker veldig skeptiske til at vi vil snakke med dem. Vi forklarer hvem vi er og hvorfor vi kommer bort. Da blir de mer imøtekommende, og sier at det er et viktig tilbud til ungdommer. De forteller at de går på en ungdomsskole i en nabokommune og er på shopping. De sier at de skal fortelle vennene sine om Uteseksjonen. Neste par ungdommer ser oss komme, reiser seg og går vekk fra torget.

Vi bestemmer oss for å snakke med gruppen av ungdommer som sitter på scenen. Når vi nærmer oss så er det mye lyd og kroppslig uro i gruppa. Vi ser at et par av dem blir oppmerksomme på at vi kommer. Plutselig roper den ene jenta: Uteseksjonen! Vi velger derfor å gå bort til henne først og si hei. Det viser seg at hun har snakket med noen av våre kollegaer tidligere og kjenner igjen jakka. Vi presenterer navnene våre og spør litt om hvordan dagen har gått og om det er kaldt. Etter litt løs prat spør vi om de vet hvem Uteseksjonen er. De fleste sier ingenting, men et par sier nei. Vi gir en kort presentasjon av tilbudet vårt og hvorfor vi bruker tid på å være der ungdommer henger på fritiden. Vi oppfordrer dem til å si hei neste gang de ser Uteseksjons-merket. Vi avrunder mens vi fortsatt er velkomne slik at de får lyst til å snakke med noen av oss igjen. Vi merker oss ungdommene, og tenker det er viktig å ta kontakt igjen hvis vi treffer på dem.

Da har vi hilst på de ungdommene som har vært til stede på torget og som vil snakke med oss.

Vi har vært til stede på torget i kun 35 minutter, men velger å gå oss ei runde i Midtbyen for ikke å framstå som at vi står og overvåker området. Vi treffer på noen kjente ungdommer på Burger King og i Prinsenkrysset, men opplever at det er stille i gatene i kveld.

Oppsøke mulige ansamlinger rundt Lianvannet

Flere av ungdommene vi traff i sentrum og på senteret sier de er på vei opp til Lian. Vi vurderer at det kan være hensiktsmessig at vi tar en tur opp dit. Det er godt vær så det vil nok mest sannsynlig være en del ungdom som trekker opp dit. Vi drar opp dit ca kl 21. Det er ikke så mange å se fra parkeringsplassen på Lian, men lenger innover fra vannet er det mange ungdom. Det er musikk, og mange som er beruset. Flere lurte på hvem vi er, om vi er Natteravnere eller politi. Vi forteller at vi er Uteseksjonen og at vi er ansatt i Trondheim kommune, og at vi er til stede i kveld for å være tilgjengelig for ungdommene slik at de skal ha det bra og at de kan ta kontakt om det er noe.

Vi beveger oss litt i området. Det er mye skog, og veien til vannet er kort. Ungdommene ser ut til å ha det veldig gøy. Det er ungdom fra hele byen. Vi registrerte ingen andre voksne. Vi tar kontakt med noen overstadig berusede ungdommer og noen av ungdommene tar kontakt med oss for å få hjelp. Noen har allerede kontaktet foreldre/ foresatte for hjelp. Vi ringer også en forelder og sier at de må komme å hente ungdommen sin. Mens vi venter velger vi å kontakte forebyggendegruppa i politiet for å komme opp da det er mange ungdom til stede, siden det begynner å bli mørkt og med mye alkohol kan det være lurt med flere voksne på stedet.

Vi snakker litt med foreldrene til ungdommen som blir hentet. Roset de for at de var tilgjengelige og kunne hente ungdommen sin. Vi presenterer oss og sier at det er bare å ta kontakt med oss om det er ønskelig på et senere tidspunkt. De får vakttelefonnummeret og kontaktinfo til Uteseksjonens egen foreldrekontakt.

Litt over 23 kom det litt regn og politiet avsluttet etterhvert festen. Politiet hadde også kontaktet ambulanse for å vurdere helsetilstanden til to ungdommer. Ambulansepersonell tok med seg en

ungdom, den andre ble hentet av foresatt. Mange valgte å ta trikken hjem og flere ble hentet av sine foreldre på parkeringsplassen.

Det har vært generelt god stemning, mange glade ungdommer. Det er en del alkohol, og noe hasjrøyking litt utenfor mengden. Vi opplever få som går alene, og de som har drukket for mye har venner som passer på dem. Vennene kontakter oss eller foreldre. I møte med ungdommene veileder vi dem i hva de må gjøre, hvordan være gode venner. I samtalen spør vi blant annet om rus og hva som er i omløp. Vi spør også om hvordan de har det, hvor de kommer fra og om de har avtaler med foresatte med tanke på innetid og hvordan komme seg hjem. Ungdommen generelt har gode avtaler med foreldrene sine som er tilgjengelig for henting og bringing.

Ungdommens stemme:

Det er flere ungdommer som ikke trives på skolen sin. De opplever seg ikke forstått av lærere, og trives ikke med klassekameratene. Derfor vil de heller treffe venner på tvers av skolene. Likevel er et par av dem interessert i Skoleprosjektet som Uteseksjonen har. Det viser at de egentlig har et ønske om å få til skole.

Ungdommer ønsker at de har en jobb, men sier det er umulig. Vi skal se om noen av dem kan kvalifiseres til jobbprosjektet Mestringskapital.

Vi får gode tilbakemeldinger på vår tilstedeværelse på Lian. Mange av ungdommene visste ikke hvem vi var, men synes det er veldig bra at vi finnes. De sier at de har det veldig artig. De lurer på hvorfor festen blir avsluttet så tidlig, men samtidig så skjønner de hvorfor. Året før ble festene avsluttet før de hadde begynt, sier de, så det er godt de får holde på litt lenger nå. De sier at de stort sett ikke gjør noe galt, og noen plass må de jo få være.

Andre aktører i miljøet og deres stemme og beskrivelser:

Vekter på senteret blir frustrert over det de mener er respektløs oppførsel fra ungdommer. De sier at ungdommer er velkomne, men at de må respektere at det er andre kunder der også. Vekterne setter veldig pris på at Uteseksjonen

er til stede på senteret, og at vi snakker med ungdommer som henger der.

Forebyggerne i politiet sier det er et par kjente på Lian de har snakket med og at det er greit. Ellers er det mange ukjente for dem. De blir godt mottatt av ungdommene. De andre fra politiet får vi ikke kontakt med, vi lurer på om de ikke vet hvem vi er. De har en kvassere stemme inn mot ungdommene og oss andre.

Vi snakker med noen foreldre som synes det er bra det er voksenpersonell tilstede. Noen foreldre er stressa og bekymret over ungdomstida, men skjønner at ungdommene må få ut å ha det artig.

Ambulansepersonellet snakker vi ikke noe med, det er opptatte.

Faglige refleksjoner og evaluering av målene:

Det ble en aktiv oppsøkende økt der vi traff mange ungdom. Vi tenker at vi hadde en god måloppnåelse da vi var både i sentrum, på senteret og på Lian. Vi fikk vært tilstede over tid på alle arenaene. Vi fikk en god oversikt over hvem som ble over tid, hvem som dro videre og blant annet hvem som møtte hvem.

Flere av ungdommene vi observerte og traff, mener vi var i målgruppen ut fra faglige vurderinger, samtaler og opparbeidet magesfølelse. De vi fikk snakket med ble informert om tilbudet Uteseksjonen har, og kan benytte seg av det om de ønsker det. De vi kun observerte vil vi ta kontakt med om vi ser dem igjen.

Vi drøftet hvordan vi vet hvem som er i målgruppa på oppsøkende. Etter mange år har vi utviklet en følelse av hvilke ungdommer vi plukker ut av mengden. Selv om vi forsøker å sette ord på denne magesfølelsen, er det vanskelig å si helt hva den inneholder. Det kan være hvordan de ter seg ute i det offentlige rom, den totale helheten av ungdomsgruppa, ulike markører som handler om klær eller tidspunkter de er der. Hvor lenge de oppholder seg på samme sted. Eller alle disse tegnene som til sammen gjør at vi har en viss anelse om hvilke ungdommer vi skal bruke mest tid på. Når vi var på torget i kveld for å presentere

oss for flest mulig, snakket vi om at dette også kan hindre oss i å komme i kontakt med ungdommer. Vi vet ikke hvem som kanskje kan ha behov for oss, eller som har en venn, bror, kusine som har bruk for oss. Det er ungdommer som er våre beste formidlere.

Oppe på Lian blir en annen del av oppsøkerrollen mer fremtredende. Det var mange tilstede, det er rus så vi må tenke litt annerledes i forhold til vår egen og andres sikkerhet. Vi får i større grad en makt- og kontrollfunksjon. Vi opplevde at det var lett å komme bort fra hverandre da vi ble huket tak i fra ulike kanter og det begynte å bli mørkt. Vi valgte ved et par anledninger å trekke oss litt unna for å tune oss inn; hvor er vi nå, må vi ringe noen andre og er dette innafor? Når ungdom samles blir det mye lyd og bevegelse, og med tanke på at det er så nært vannet og antallet ungdommer, valgte vi å ta kontakt med foreldre og samarbeidspartnere.

Vi hadde en faglig refleksjon underveis i forhold til kommunikasjonens betydning i møte med ungdom. Spesielt med tanke på dens avgjørende betydning på en konflikts utfall; hvordan den kan ta konflikten ned eller eskalere den. Vi så flere ganger at ungdom blir aktivert av å bli snakket til, men med litt humor og snakke med dem roer situasjonen seg og blir mer konstruktiv.

Vi skulle gjerne dratt en tur innom sentrum etter Lian for å se om noen av ungdommene vi traff der tidligere var der fremdeles, men tiden strakk ikke til.

Til informasjon:

Husk vannflasker og lommelykt når vi skal gå oppsøkende ved vannene!!

FNs bærekraftsmål 10 sier at vi skal sikre *Mindre Ulikhet*. Vi som samfunn skal jobbe for at alle har like muligheter. Når vi bruker oppsøkende sosialt arbeid som metode for å komme i kontakt med ungdommer, er det nettopp med bevisstheten om at ikke alle ber om hjelp og gis hjelp. Derfor ender noen opp med å ikke ha de samme mulighetene som sine medborgere. Det er noen som av ulike grunner faller utenfor eller mellom flere tjenester. Når vi som oppsøkere blir kjent med ungdommer på den arenaen de velger å bruke fritiden sin, og er nysgjerrige på hva de tenker er viktig, kan de etter hvert også dele hva de synes er vanskelig og ønsker endring på. Da tar vi dem på alvor, og forsøker å bidra til at de kommer dit de vil. Dette er med på å oppnå bærekraftsmål nummer 10 om å ha et samfunn med mindre ulikhet der vi jobber aktivt for å redusere forskjeller.

Norge er kjent for å ha stor grad av likhet mellom sine borgere, men i flere år har rapporter vist at ulikhetene øker. Hvis du spør ungdommene vi treffer om de føler at de har like muligheter som andre ungdommer, vil nok svaret som oftest være nei. Det kan være at de ikke engang er klar over hvilke muligheter de har. Da er det vår jobb som oppsøkende miljøterapeuter og medborgere å jobbe for å redusere disse ulikhetene, og at ungdommer opplever at det er mulig å få det livet de ønsker og bli bevisst de mulighetene de har.

Rettesnoren til FN's bærekraftsmål er: *Leaving no one behind*. Den skal forplikte alle medlemsstater til å utrydde fattigdom, forhindre diskriminering og utstøting. Hvordan kan vi som by bidra til å oppfylle denne visjonen? Trondheim kommune har utviklet en ny samfunnsplan *Trondheimsløftet - Sammen skaper vi Trondheim* sammen med mange av Trondheims innbyggere. Denne visjonen

inneholder et løfte til alle i Trondheim by om at vi i fellesskap skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål og skape den byen vi ønsker å leve i.

For Uteseksjonen betyr alt dette at vi *alle* har et ansvar for at *alle* våre felles ungdommer skal oppleve at de har en plass i byen vår, og at deres stemme er viktig. Når livet blir vanskelig skal det være voksne som ser dem og støtter dem i deres nedturer og oppturer. Uteseksjonen står sammen med ungdommen i motgang, teller alle seiere og heier på at ungdommer er en del av fellesskapet vårt.

På denne måten blir oppsøkende sosialt arbeid opp mot barn og unge en måte å kvalitetssikre at overordnede mål og planer, blant annet FNs bærekraftsmål, når ut til de det gjelder helt ned på gateplan.

HVA HAR KJØPESENTRE SOM IKKE KOMMUNEN HAR?

Marit Alstad Johansen
Barnevernspedagog

Da jeg fikk forespørsel fra min leder om jeg kunne skrive en artikkel til årets årsrapport skal jeg ærlig innrømme at jeg sank litt ned i stolen. Hva skulle jeg skrive om? Hva interesserer meg? Hva kan jeg bidra med inn i en slik rapport? Denne forespørselen dukket opp i den perioden hvor det var en del skriverier om ungdommer som oppholder seg på kjøpesenter hvor det har oppstått flere situasjoner hvor politi hadde blitt tilkalt. Da falt bitene på plass, og jeg undret meg over hva som tiltrekker ungdommer til kjøpesentrene og hva Trondheim som kommune kunne tilbudt disse ungdommene for å konkurrere med sentrene.

Da jeg vokste opp brukte jeg stort sett all min fritid på organisert idrett. Jeg digger fortsatt konseptet med organisert idrett. Samholdet, vennskapene og konkurranseaspektet, men jeg innser etter noe fartstid i jobb med ungdom at ikke alle ungdommene var som meg, heller tvert i mot. Hva de i klassen min på ungdomsskolen som ikke drev med idrett viet fritiden sin til visste jeg ikke. Jeg så dem ikke. Men nå, 15 år senere, jobber jeg i Uteseksjonen. Nå ser jeg de ungdommene. De har byttet ut gressmatta og fotballscho med yrende folkeliv inne på kjøpesentrene. Det å dyrke vennskap og skape nye relasjoner, uavhengig av alder og bydel i behagelige sittegrupper inne på et lunt senter, står kanskje høyere i kurs enn det organiserte tilbudet. Disse ungdommene har selv valgt hva de vil bruke fritiden sin til, og de har valgt å stå utenfor den organiserte idretten og kommunens kulturtilbud.

Vi voksne kan rive oss i håret og spørre hvorfor de ikke benytter seg av kommunens allerede eksisterende ungdomstilbud, men hva er det ungdommene selv ønsker? Det viktigste med å gi et tilbud til ungdom må da være at ungdommene selv er med på utformingen av det. Jeg har spurt noen av ungdommene jeg følger opp i Uteseksjonen om hva som gjør kjøpesentrene så attraktive. Samtlige sa at det er en arena hvor de møter jevnaldrende ungdommer på. Må et tilbud til ungdom være styrt av voksne? Er det mulig å legge til rette for et trygt tilbud hvor ungdommene kan henge uten nødvendigvis så tett oppfølging av voksne? Jeg tok kontakt med prosjektleder, Maren, i organisasjonen ALLEMED som arbeider tett med kommunene for å bidra til at alle barn og unge kan delta på fritidsaktiviteter.

På spørsmål om ungdommenes brukermedvirkning i kommunens tilbud forteller Maren at kommunene heller etterspør konkrete verktøy som kan brukes for å inkludere unges stemme på fritidsfeltet. En effekt er at flere nå viser interesse for å bruke ALLEMED Ung. Arbeidsmodellen kan konkret tilrettelegge for å inkludere unges stemmer knyttet til egen fritid. Videre forteller Maren at Forandringshusene rundt om i landet har stort fokus på å skreddersy en åpen møteplass for unge, særlig de ungdommene som ikke ønsker å være en del av den organiserte idretten eller kommunens kulturtilbud, hvor de selv bestemmer hva innholdet i tilbudet skal være.

Gjennom jobben i Uteseksjonen møter vi risikoutsatte ungdom og målet er å bistå ungdom i å mestre eget liv ut ifra de ressursene de har. Et av delmålene til FN's bærekraftsmål om god helse og livskvalitet er å styrke forebyggingen av rusmiddelmisbruk. Dette delmålet er relevant for jobben vi i Uteseksjonen gjør og for fritidstilbudene i Trondheim kommune. Ved å tilby varierte og tilpassede fritidstilbud som engasjerer

og inkluderer innbyggerne, kan kommunen bidra til å skape et positivt og helsefremmende miljø. For at tilbudene skal være relevante og engasjerende for alle ungdommer i kommunen må ungdommers stemme, deres interesser, behov og ressurser inkluderes i utviklingen av fremtidige fritidstilbud. Hvis ungdommer føler en form for eierskap til kommunens tilbud kan det forebygge risikoen for at ungdom søker tilflukt i negative aktiviteter som narkotikamisbruk.

Det er fortsatt mars i skrivende stund, men våren er i sikte. Kjøpesentrene blir kanskje ikke like attraktive når vårsola og plussgrader marsjerer inn over Trondheim, men hva vet jeg. Hadde jeg selv vært ungdom i en by som Trondheim ville også jeg oppsøkt kjøpesentre hvor det var en stor sjanse for at jeg traff jevnaldrende. Ungdommer kommer til å fortsette å henge på kjøpesentrene deler av året, og da må vi voksne legge til rette for at kjøpesentrene blir trygge for alle. Vi i Uteseksjonen har en god dialog med sentrene, men også med ungdommene. Ungdommene tåler at vi voksne kommer bort og slår av en prat. Vi voksne bør være tilgjengelig, oppsøke ungdommene og være nysgjerrige på de i "fredstid" slik at ungdommene ser at voksne ikke bare tar kontakt når situasjoner oppstår.

På en fredagskveld observerte jeg og min makker et praktfullt eksempel på hvordan vi voksne kan tilnærme oss ungdom, uavhengig om vi jobber med ungdommer eller ikke. Da var det ei ung dame som målte 1,60 på strøpelesten fra infoskranken på Obs City Lade som oppsøkte en ungdomsgjeng som dyttet rundt på hverandre. I samtale med denne dama i etterkant av situasjonen sier hun "så lenge man er hyggelig og respektfull hører ungdommene som regel etter". Vi trenger flere slike voksne som kan møte ungdommer på en fin måte. Så en oppfordring til alle voksne er heller å snakke med ungdommene enn om de, og der har kanskje alle en vei å gå?

LAGUTTAKET PÅ REKTORS KONTOR

Riad Drljevic
Barnevernspedagog

Rektors kontor, et rom mange elever aldri får oppleve. Dette rommet er som regel forbeholdt en liten gruppe ungdom, som av ulike årsaker ikke har overholdt de normer og regler som skolen har satt for dem. Dette mystiske rommet ble ofte brukt som skremsel i min barndom som skoleelev. Oppfør deg, ellers må du på rektors kontor. Vi i USiT får gjennom vårt arbeid med ungdom noen ganger tilgang til dette mystiske rommet, hvor vi, og ungdommen som har brutt skolens normer og regler sitter på den ene siden av bordet, mens den andre siden ofte er representert av skolens ledelse.

Vi i USiT er så heldige, at vi til daglig får følge opp ungdommer med fantastiske egenskaper, og mye potensiale. Samtidig er disse ungdommene på mange områder særskilt sårbare, med en skolehistorie preget av nederlag og negativ adferd. Denne adferden kan omfatte alt fra vansker med å konsentrere seg og følge regler, til aggresjon og impulsiv atferd. Årsakene til adferdsvansker kan være komplekse og omfattende, og inkluderer ofte biologiske, psykologiske og sosiale faktorer (Dekker, et al., 2016).

Ungdommene som mottar oppfølging fra USiT er gjerne i en sårbar posisjon, og de er ofte på vedtak fra barnevernet. I forkant av mange disiplinærsaker har skolen lenge hatt informasjon og kjennskap til at ungdommen har ulike former for tiltak fra barne- og familietjenesten, i deres bydel. Dette for at skolen skal være bedre rustet til å kunne samarbeide med de ulike etatene, og for å kunne støtte ungdommen i sine utfordringer.

Konsekvensene av mangel på støtte for ungdommer med adferdsvansker kan være alvorlige. Studier viser at disse ungdommene har en økt risiko for å oppleve psykiske helseproblemer, som depresjon og angst. De kan også oppleve lav selvtillit og sosial isolasjon på grunn av manglende støtte fra skolen (Furlong, Morrison & Jakiela, 2010).

Spørsmålet blir da, hvorfor opplever disse ungdommene å bli stående alene når de skal motta sin straff, bak lukkede dører, på rektors kontor? I UsiT forteller flere av våre ungdommer om sitt møte med dette rommet, hvor de blir sittende alene på den ene siden av bordet, med skolens ledelse på den andre. Dette skjer, til tross for at skolen er godt informert om ungdommens situasjon, og hvilke instanser som er inne i bildet. Den største utfordringen oppstår i etterkant av møtet på rektors kontor. Når de som følger ungdommen tetttest i forhold til deres utfordringer, ikke får mulighet til å delta ved dette bordet, blir vi sittende med flere spørsmål. Hva er hensikten med straffen? Hvor mye støtte og oppfølging får denne ungdommen i etterkant? Og hvorfor skal ungdommen ha lyst til å komme tilbake, og gjøre en endring?

“ **Spørsmålet burde derfor ikke være hvem som skal ha ansvaret (...), men hvordan vi kan samarbeide for å ivareta elevene, til barnets beste.**

For at en straff skal være hensiktsmessig, og føre til endring burde det ligge en plan til grunn. Opplæringslovens §9A, skal sikre at alle elever blir ivaretatt, og opplever et trygt og godt skolemiljø. Dette gjelder alle partene som paragrafen berører, også de som har begått eventuelle regelbrudd. Paragrafen kan dermed brukes som et forebyggende verktøy som ivaretar alle partene, og som sikrer at eleven som blir straffet, likevel føler trygghet og tilhørighet til skolemiljøet den vender tilbake til. Når en fotballspiller får rødt

kort, og må stå over en kamp, skal hen fort på banen igjen etter endt karantene. Dette er noe som også burde gjelde ungdommene våre. De trenger et trenersteam som følger dem opp i mellomtiden, gir dem en tydelig plan og motiverer dem til neste kamp.

I en artikkel i Telemarksavisa med overskriften: Noen elever burde ikke være i skolen, retter fylkesopplærings sjefen spørsmål om hvem som egentlig skal ivareta ungdom i skolen. «*Både skolen og fylkeskommunen opplever at ungdom innenfor barnevernet kan ha en forsterket oppfølging utenfor skolen, mens de samme elevene blir sendt «alene» inn i skolen uten noen form for oppfølging.*»

Spørsmålene som reises i artikkelen er altså om det er skolen, eller andre etaters ansvar å ivareta elever med ulike utfordringer, blant annet adferdsvansker. Opplæringsloven § 3-1, gir alle som har fullført grunnskolen rett til videregående opplæring. Spørsmålet burde derfor ikke være hvem som skal ha ansvaret for disse ungdommene, og hvem som kan slippe, men hvordan vi kan samarbeide for å ivareta dem, til barnets beste.

Rektors kontor burde være en mulighet til å kommunisere med disse ungdommene, lytte til deres behov, prøve å forstå deres handlinger og finne løsninger som vil gagne både skolen, og eleven framover. Konsekvenser for uønsket adferd er viktige, men det som kan oppleves som “straff” har liten effekt, hvis det ikke gis mulighet for endring og oppfølging i etterkant. Det finnes mange gode eksempler på skoler som strekker seg langt når det kommer til ivaretagelse av disse ungdommene, samtidig er mange av historiene til ungdommene våre fylt med fortellinger om de som heller vil sende eleven ut av bygget. Vårt ønske er å få til et godt tverrfaglig samarbeid rundt disse ungdommene, hvor rektors kontor blir vårt felles endringsrom.

Furlong, M. J., Morrison, G. M., & Jakiela, J. (2010). Handbook of school violence and school safety: From research to practice. New York: Routledge.

GOD UTDANNING

Jonas Hågensen
Lærer med mastergrad

Jeg har valgt å skrive min artikkel i lys av FNs bærekraftsmål nr. 4, god utdanning.

Under bærekraftsmålet står det flere delmål og eksempler på hva man kan gjøre for å imøtekomme dette, blant disse er leksehjelp.

Delmål 4.6 sier at innen 2030 skal det sikres at alle ungdommer lærer å lese, skrive og regne. Delmål 4.1 sier at innen 2030 skal det sikres at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem et relevant og reelt læringsutbytte.

Et sitat på en konferanse jeg var på i høst var hentet fra den svenske skoleinspeksjonen: *“Utdanning er vår viktigste velferdsinstitusjon. Det finnes ikke noe viktigere man kan gi en oppvoksende generasjon enn en god utdanning: De lever lengre, har bedre økonomi, har flere gode sosiale relasjoner og har bedre helse”.*

Barn og unge som ramler utenfor denne viktige velferdsinstitusjonen vil gå glipp av mye og dessverre så gjelder dette mange av ungdommene som Uteseksjonen er i kontakt med og har oppfølging av.

I løpet av 2021 og 2022 har jeg jobbet på Lade Motor Racing fast en kveld i uka, og som tilkallingsvakt i oppsøkende arbeid. I løpet av denne perioden ble jeg kjent med de ansatte i Uteseksjonen og deres oppgaver i organisasjonen. Jeg fullførte lærerutdanning sommeren 2022 med en mastergrad i naturfagdidaktikk ved NTNU, og har alltid hatt med lærerperspektivet i det arbeidet jeg har utført i Uteseksjonen.

“**Det finnes ikke noe viktigere man kan gi en oppvoksende generasjon enn en god utdanning**”

Det å se at så mange av ungdommene vi har oppfølging med har utfordringer med skole og utdanningsløp, og et så stort frafall gjorde inntrykk. Camilla Wright tok en prat med meg ved avrundingen av utdanningsløpet for å høre hvilke planer jeg hadde for fremtiden i forhold til jobb. Jeg uttrykte ønske om å jobbe i Uteseksjonen og Camilla svarte: “Da må du lage jobben din selv”.

Etter en del grubling og drøfting om hvordan vi kan legge til rette for å minske frafallet i skolen for ungdommene i Uteseksjonen, og hva vi manglet for å kunne hjelpe ungdommer best mulig med å nå sine egne mål, utarbeidet jeg og Camilla en søknad som vi sendte inn til Statsforvalteren. Der etterspurte vi midler til et skoleprosjekt i Uteseksjonen. Midler ble bevilget kort tid etter, slik at jeg stolt kunne tiltre stillingen som lektor i skoleprosjektet i 100% stilling fra 01.01.2023. Dette prosjektet har fått det originale navnet USiT Skole, der mottoet er: “*Veien til ... dine mål*”.

Formålet med prosjektet er å hindre frafall i den videregående skolen for de mest sårbare ungdommene, som har utfordringer med kriminalitet og rus. Målet er at med hjelp og støtte fra skoleprosjektet kan de klare å komme seg igjennom et skoleløp de sannsynligvis ikke ville klart uten hjelp. Jeg ville skreddersy mest mulig til den enkelte, og å kunne tenke kreativt i utførelsen for å bistå den enkelte til å nå akkurat sine mål.

I første omgang er det individuell oppfølging av 10 enkelt ungdommer, samt at det hver tirsdag er åpen kveld for alle ungdommer i Uteseksjonen. Det lages varme måltid som er ferdig til klokken 17 og ungdommene tar med seg det skolearbeidet som er viktigst å jobbe med den uka, eller de får utdelt tilpassede oppgaver. Kvelden avsluttes kl 20. Målet med å ha en slik kveld i uka er å skape en kultur for ungdommer i Uteseksjonen for skolearbeid, der de vet de får tilstrekkelig hjelp hvis de ønsker.

Maten som blir lagd er i hovedsak hentet fra matsentralen og hva som blir servert er alt ut ifra hva som er tilgjengelig på matsentralen den uka. Tanken er å lage næringsrik mat til ungdommer. De trenger energi til skolearbeidet, og få roet nervesystemet, for å komme inn grønn sone i toleransevinduet, slik at de kan motta læring mer effektivt.

Det å se viktigheten av mat i det sosiale arbeidet ble energisk presentert av Charlotte Fiskum på Gatenær Konferansen 2022, og dette ble satt i sammenheng med toleransevindumodellen hun hadde foredrag om. I etterkant av foredraget har jeg vært så heldig å komme i kontakt med Charlotte som jobber som forsker og er førsteamanuensis ved NTNU. Hun synes skoleprosjektet var spennende og en psykologistudent hun veileder skal i løpet av 2023 skrive hovedoppgave med skoleprosjektet som tema, og håpet er at denne forskningen vil kunne være med å fremme det vi lykkes med i prosjektet, og se på hva som kan bli bedre. Dette vil forhåpentligvis gjøre det lettere å peke ut faktorer som kan styrke dette og lignende prosjekter på sikt.

Frafall i videregående opplæring blir i dag betraktet som ett av hovedproblemene når det gjelder ungdom, og selv om frafallsstatistikken har vært stabil over de siste to tiår, er bekymringen økende.

Et stort antall forskningspublikasjoner viser at frafall har betydelige kostnader, både for individ og samfunn (Vogt, 2017). Jeg siterer daværende kunnskapsminister Torbjørn Rød Isaksen sitt utsagn i VG fra 1. desember 2015: *“Vi har brukt 600-700 millioner, opp mot en milliard kroner på å få ned frafallet. Men frafallet har ikke gått ned. Nå må vi finne ut hva som fungerer”*.

Siden Isaksen kom med dette utsagnet har vi vært igjennom 3 år med pandemi. Det at konklusjonen til Isaksen er at vi må finne ut hva som fungerer er fortsatt minst like aktuelt i dag etter min mening.

Skoleprosjektet har mange forskjellige samarbeidspartnere i større og mindre grad, og jeg gleder meg allerede til artikkelen til årsrapporten 2023 der dette kan belyses. Håpet er at neste års artikkel også kan dele gode erfaringer jeg har gjort meg, og fremme de suksesshistorier som jeg håper og tror kan komme ut av skoleprosjektet. Mye spennende er nå på trappene for dette året og samarbeidet med de andre ansatte på Uteseksjonen er tett.

Skoleprosjektet vil følge kalenderen til den offentlige skolen. I skoleferier vil det bli prioritert relasjonsskapende aktiviteter, der det også er faglig innhold på eksempelvis fisketurer og ekskursjoner i fjæra med grilling og ballspill.

Avslutningsvis vil jeg presisere at prosjektet er nyoppstartet og veien blir til mens man går, men følelsen jeg sitter med i skrivende stund er at alt er mulig med all den positiviteten som omgir prosjektet i alle retninger.

Kilder:

FN 2023

<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/god-utdanning>

Charlotte Fiskum 2022

<https://folk.ntnu.no/charlof/project/oppsoekende-arbeid/>

Skoleinspeksjonen 2022,

<https://www.skolinspektionen.se>

VG 2015 <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/JzQB7/brukte-726-mill-paa-aa-stoppe-fracfall-elever-dropper-ut-som-foer>

Vogt 2017

<https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2017-01-05>

IF IT AIN'T BROKE, DON'T FIX IT

EN FØLELSE AV MAKTESLØSHET

Arne Brunborg
Barnevernspedagog

Som ansatt i Uteseksjonen har året 2022 tidvis vært preget av en følelse av maktesløshet. Vanligvis pleier dette å være på vegne av ungdommene mine i møte med store systemer som ikke alltid klarer å verken se eller høre individet. Denne gangen har det vært på vegne av meg selv og mine kolleger. Men fortsatt i møte med et system som tilsynelatende ikke klarer å se individet.

Uteseksjonen har på mange områder vært både opprørske og kritiske til dem rundt seg. Trolig preget av historiene vi hører fra dem vi daglig forsøker å hjelpe. Dette har vært vår måte å være annerledes på. Fordi vi ser at det fungerer. Ved å stille spørsmål og si tydelig ifra når vi er uenige har vi klart å tilby den beste tjenesten vi kan for ungdommene i målgruppen vår. Dette krever mye av hver enkelt. Det krever også at vi opplever støtte fra kolleger, slikt arbeid kan man ikke stå alene i, og det krever at vi har ledere som tror på oss og vår evne til å ta kloke avgjørelser.

Følelsen av å stå alene og uten makt til selv å påvirke min egen hverdag blir derfor stor, når jeg opplever at de som sitter lengst unna skal ta avgjørelser jeg vet er feil. Da hjelper det lite at mine kolleger ser det samme som meg. Vi får tilsynelatende ikke gjort noe med det uansett. Det er noen andre som tar de "kloke" avgjørelsene for oss. Dessverre uten den nødvendige kunnskapen for å gjøre det.

Korona

Men la oss ta noen skritt tilbake. Pandemien var et faktum og uvissheten og usikkerheten var rundt oss. Hvite mennesker som pusher 50 valfartet til hytta, for å isolere seg. Rømte fra virkeligheten, tok avstand fra verden, var du privilegert nok var ikke korona så verst. Kanskje. Men mange, veldig mange, ble igjen. Vi møtte dem daglig. Uteseksjonen var ikke bare på jobb og tilgjengelig, vi rustet til og med opp. For selv om det var en pandemi, med strenge restriksjoner og tilnærmet portforbud, var ungdommene aktive. De var sammen uten masker. De var nesten mer tilgjengelig nå og da måtte vi også være det.

Kanskje strakk vi oss for langt for å dekke over hullene som ble store rundt omkring da flere og flere satt på hjemmekontor? Ikke alle var komfortable med å møte potensielle koronasmittede ungdommer i krise, men vi synes heller ikke vi hadde særlig valg. Vi er voksne, ungdommens behov er viktig. Så er det opp til oss voksne å ta noen forhåndsregler opp mot smitte, men som samtidig ikke ødelegger kontakten eller hjelpeprosessen. Naturligvis førte dette til slitasje blant de ansatte. Vi levde i den samme usikkerheten som resten av samfunnet. Samtidig som vi visste at om vi ikke møtte på jobb, så ville det ikke komme noen andre i vårt sted. Det er dette som er jobben vår. Kanskje enda mer under en pandemi enn noen gang.

Det var også en tydelig forventning om at vi nettopp gjorde jobben vår fra de som sitter lengst unna. Trondheim kommune skulle "gjøre sitt". Nå måtte spesielt de sårbare barna og unge ivretas. Uteseksjonen tok sin del av jobben. I møte med ungdommene på gata og hjemme hos familiene.

Misforstå meg rett. Vi tar jobben vi. Vi vet bedre enn noen andre hva den går ut på. Faktisk. Vi er ikke ukjente med å dekke hull som finnes ellers i systemet heller. Faktisk. Så hva leder dette opp til?

Helhetlig gjennomgang

Endelig kom beskjeden om at restriksjonene skulle lempes på. Vi kunne selv begynne å ta ansvar for hvor mye vi skulle eksponere oss selv og andre. Bruke såkalt sunn fornuft.

Det følte som vi knapt hadde tatt av munnbindet før vi fikk beskjed om at det skulle gjennomføres en "helhetlig gjennomgang" av barne- og familietjenesten i Trondheim. Nå skulle det effektiviseres. Jeg sier ikke at jeg generelt er i mot effektivisering. Jeg er til og med enig i at det må til innimellom. Men er det klokt å skjære alle under en kam? Bør timing spille en rolle? Bør en lytte til og forstå i detalj hva tiltaket har behov for for å utføre arbeidet sitt på en god måte?

Uteseksjonen fikk beskjed om at det skulle flyttes 4 ansatte. En til hver bydel i forbindelse med effektiviseringen. Det skulle opprettes tiltaksteam for følgende målgruppe:

"Målgruppen for den nye avdelingen vil være barn og unge 0-18 år med deres familier. Hovedmålgruppen vil være familie gjennom svangerskap og til barn/ungdom er ferdig på ungdomsskolen. I tillegg vil avdelingen ha tilbud til 16-20 år gjennom bidrag i veiledning til studenter som drifter "En som lytter".

Målgruppen må avgrenses mot andre sentrale tjenesters målgrupper:

- *Ved komplekse konflikter i familien har Familievernkontoret ansvaret*
- *Ved moderat til alvorlig psykisk helseplager, inkl. spiseforstyrrelser og psykose skal spesialisthelsetjenesten inn, i følge pakkeforløp*
- *Ungdom med etablert rus og kriminalitet problematikk"*

Målgruppen avgrenses altså av at tiltaksteam ikke skal jobbe med ungdom der rus og kriminalitet er etablert problematikk. Uteseksjonen jobber spesifikt med nettopp denne målgruppen. Uteseksjonen opplever også post korona en 30% økning i henvendelser. Den økningen så vi tendenser til, og meldte fra om, lenge før restriksjonene ble opphevet. Vi så behovet som var på vei. Fordi vi er der. På gata. Vi treffer og blir kjent med ungdommene som er der. Det er også mulig for foreldre å ta kontakt som privatpersoner, og tallene fra 2022 viser at stadig flere foreldre gjør nettopp dette. Økningen er på hele 39 % sammenlignet med 2019. Hvorfor er det en slik økning etter korona? Jeg tenker at det er fordi vi var ute, vi var synlige og vi var tilgjengelige når resten av samfunnet var stengt ned. Det er åpenbart at en slik beskjed skapte stor frustrasjon og usikkerhet blant de ansatte. Også om man legger det faktum at Uteseksjonen sto i førstelinja gjennom hele pandemien og av den grunn alene kanskje kunne kjenne på en slags urettferdighet. Men når vi så at denne effektiviseringen i tillegg ikke effektiviserte jobben vi gjør i det hele tatt, da ble det vanskelig å forstå hvor en slik avgjørelse kom fra.

Som nevnt tidligere. Denne jobben krever mye av hver enkelt. Jobbusikkerhet er ikke en av dem. Vi er alle pinlig klar over at vi er ansatt i Trondheim kommune uansett. Vi "mister ikke jobben" om vi blir flyttet til et annet sted. Lønna kommer åkke som. Men for de av oss som kjenner på at jobben er noe mer enn lønna. Som forstår at å møte hostende ungdommer under en pandemi er "the name of the game". Som gjør det fordi det er det vi vil gjøre. Da blir det utrolig viktig at det er nettopp det vi får gjøre. Sammen med de som støtter oss i tunge perioder og feirer med oss når vi får til ting. Som forstår hva det er vi driver med.

Hva gjør det med oss

Etter forferdelig mye arbeid og mye støtte fra ulike hold ble Uteseksjonen til syvende og sist skånet

for prosessen med å miste ansatte. Men det har hatt sin pris. Både økonomisk og mentalt.

Tillit er noe man gjør seg fortjent til. Om det gjelder mellom ungdom og voksen eller mellom ansatt og ledelse. Å vite, helt sikkert, at noen har ryggen din og støtter deg i tykt og tynt. Som er ærlig med deg om hvordan "ståa" er og som korrigerer deg om du skulle være på feil kurs, er nødvendig i de fleste former for mellommenneskelige relasjoner.

Om Uteseksjonen skal fortsette å levere den kvaliteten som forventes av de som sitter lengst unna, må det enten gjenoppbygges tillit eller så må vi komme nærmere hverandre. Kanskje fører det ene til det andre. Det handler ikke om at vi ikke vil gjøre jobben vår, tvert i mot, men å ikke vite når neste gode ide kommer og hvordan dette vil påvirke driften vår skaper ikke grobunn for stødige ansatte som kan fordype seg i og utføre arbeidet sitt på en best mulig måte.

Uten den nødvendige tiden og rommet til å jobbe med den enkelte, sitter jeg tidvis igjen med at vi bedriver samlebandspedagogikk.

Vi jobber ikke i en bransje hvor arbeidet vårt kan måles. Enn så mye vi forsøker. Tall er nærmest ubetydelige, og likevel fortsetter vi å produsere mange av dem. Dette for at vi ønsker å unngå jobbusikkerhet. For å unngå at effektivisering skal forringe arbeidet vi gjør. Vi gjør det i et forsøk på å vise at vi er viktige for dem vi jobber med, og i forlengelse av det for kommunen og byens innbyggere.

Jeg ønsker at Uteseksjonen kan fortsette å være kritisk og opprørsk. Det var vi fordi vi så ofte visste bedre og hadde en klar plan på hvordan vi skulle jobbe med de ungdommene som hadde sprenget seg ut av alt annet. Ikke til forkleinelse for resten av hjelpeapparatet, utrolig mye bra arbeid som gjøres der også. Men vi var unike, vi hadde tid, rommet, midlene og vi var tilstede. I krig og fred, på gata og hjemme.

Uten den nødvendige tiden og rommet til å jobbe med den enkelte, sitter jeg tidvis igjen med at vi bedriver samlebåndspedagogikk. Arbeidstrykket er tidvis så høyt at for å nå over alle ungdommene i løpet av en 21 dagers periode, er vi nødt til å jobbe kvantitativt. Vi produserer statistikk i form av treff, men kvalitet, innhold og prosess krever tettere oppfølging og mer tilgjengelighet enn det jeg føler Uteseksjonen klarer å tilby slik som hverdagen er post korona. Men vi er en fantastisk gjeng som er ansatte på uteseksjonen, og vi besitter den unike ferdigheten til å lage gull av gråstein. Derfor er vi fortsatt i posisjon til å være i forkant, eventuelt i tidlige faser av trender i ungdomsmiljøene. Vi har kunnet varsle samarbeidspartnere om hva som er ventet. Vi har kunnet være aktive i utforming av fremtidsrettede tiltak sammen med kommunen. Vi har vært en kilde til ny informasjon og kunnskap. Jeg er redd vi ikke vil klare å fortsette med det dersom såkalt sparing skal være førstepri. Jeg sier "såkalt" da det ikke krever mye økonomiutdanning for å regne seg frem til hvor mye det forebyggende arbeidet vi gjør sparer samfunnet og kommunen lenger ned i veien.

“**En bjørnetjeneste er «tjeneste» med negative konsekvenser, egentlig en ikke-tjeneste.**

Hvordan blir fremtiden?

Jeg håper ikke vi sitter igjen med en tjeneste som er lydhør oppover i systemet. Jeg håper Uteseksjonen vil fortsette å kjempe for egen overlevelse dersom det igjen skulle bli et tema. Jeg tror at det er noe ungdommene, kommunen, innbyggerne og kollegaene mine vil tjene på. Men forhåpentlig har vi og "de som tar avgjørelser" kommet nærmere hverandre og sammen sett at "if it ain't broke don't fix it".

Resultatet av manglende fokus, tid og tyngde i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid nå, vil bli synlig i fremtiden. Ved å ha en robust tjeneste, med trygge og motiverte arbeidstakere, som fortsetter å gi det lille ekstra, og med mindre avstand mellom "toppen" og "bunnen", vil vi i flere tilfeller klare å være i forkant når ting skjer i byen vår, enn ikke. Effektivisering kan være bra det, men jeg tror det kan være lurt at den har røtter i et behov utover å spare penger, og i det minste er fundamentert i god kunnskap om hvordan en tjeneste fungerer. Da slipper man å gå glipp av kritisk informasjon som til syvende og sist kan skade mer enn det gavner.

Eller oppsummert på en annen måte: *"En bjørnetjeneste er «tjeneste» med negative konsekvenser, egentlig en ikke-tjeneste. Ordet henspiller på en fabel av franskmannen Jean de La Fontaine (1621–1695). Fabelen forteller om en bjørn som ville jage ei flue fra sin herres nese med en stein, men kom i skade for å knuse herrens hode."*

- Språkrådet 2023

HJELP, DE HAR FLYTTET MEG TIL UTESEKSJONEN!

En beretning om minoritetsrådgiveren som fant sin flokk på USIT

Azra Halilovic
Minoritetsrådgiver,
tvangsflyttet til
Uteseksjonen

“You can have everything in life you want, if you will just help other people get what they want..” Zig Ziglar

Etter seks år som minoritetsrådgiver på BFT Heimdal fikk jeg, i forbindelse med de strukturelle endringene i kommunen, beskjed om at stillingen som minoritetsrådgiver ble forflyttet til Uteseksjonen. Våren 2022 pakket jeg min snippeske og flyttet til Erling Skakkesgt. 49B. Uteseksjonen, og de ansatte her, var ikke helt ukjente for meg da vi tidligere har samarbeidet i enkeltsaker til tider, men det å klare å bli en del av USiT var en ny og spennende prosess. Etter en telefonsamtale med Camilla Wright der hun ønsket meg velkommen, forsto jeg at denne forflytningen kom ikke som julaften på kjerringa bare på meg, men også på Uteseksjonen og henne selv. Vi avtalte et møte, Camilla, Vebjørn og meg, for å hilse på hverandre og legge en plan om veien videre. Møtet ble til en emosjonell affære for min del. En frustrasjon knyttet til jobben som jeg har båret på lenge fløt all over the place under møtet og ryktene vil ha det til at Vebjørn ble mildt sagt litt skremt av det hele. “Hva i alle dager får vi inn på USiT nå!?” tenkte han. Vebjørn og jeg har for lengst blitt bestiser og ryktene vil ha det til at han ikke kunne tenke seg USiT uten meg lengre. Mer sier jeg ikke om den saken, men jeg kan si at det å være en ansatt ved Uteseksjonen har bidratt til at den nevnte frustrasjonen har forsvunnet som dugg for solen. Jeg har endelig fått 100% fast stilling som minoritetsrådgiver!

Men ja, mai 2022 flyttet jeg inn på Uteseksjonen og ble en del av fellesskapet. Som minoritetsrådgiver er jeg i det som kalles for "spesial funksjon" stilling ved USIT. Det har likevel vært svært tydelig fra starten av at det er en forventning om at jeg også skal integreres i Uteseksjonens arbeid, og at vi på denne måten skal både sikre og bidra til utvikling av hverandres kompetanse og arbeidsfelt. I praksis betyr det blant annet at jeg også skal ha oppsøkende kveldsvakter. Jeg må være ærlig med dere og si at det å begynne å jobbe oppsøkende og kveld en dag i uka ikke var helt enkelt for meg. Oppsøkende arbeid er ikke å spøke med. Det krever en innsikt i hva både observasjon, forståelse for ulike miljøer og god kommunikasjon faktisk er. En må være kapabel til å tenke og ta avgjørelser raskt. Ikke minst må man forstå hva målet med oppsøkende vakt er, og evne å reflektere godt over sin egen innstilling til hva en ønsker å få ut av en oppsøkende vakt på jobb. Dette er bare noen av de aspekter ved å drive oppsøkende arbeid jeg har oppdaget i denne første tiden..

Æresrelatert vold, negativ sosial kontroll og kjønnslemlestelse er de hovedproblemstillinger og tema jeg som minoritetsrådgiver jobber med. Når det kommer til negativ sosial kontroll, har jeg oppdaget at det å jobbe oppsøkende på mange måter kan åpne opp for muligheter til å oppdage unge som er utsatt for det, og som ellers ikke ville blitt fanget opp av systemet. Et viktig problemområde som fort kommer til overflaten når jeg som minoritetsrådgiver jobber på utseksjonen, er relasjonen mellom rus, kriminalitet og det å være ungdom med minoritetsbakgrunn. Vi kan bare anta at disse komponentene har virkning på hverandre, men enda gjenstår det å oppdage sammenhenger og hva som kan gjøres med utfordringene her.

Som Camilla sier til meg "Du skal bli best på rus og minoriteter". Så står jeg der litt skjelvende og tenker "Ja, det skal jeg!". Et problem er som oftest, hvis ikke bestandig, sammensatt. Vi vet for eksempel at sosioøkonomiske forutsetninger kan ha noe å si for hvordan barn og ungdom utvikler seg i det sosiale rom. Unge som velger

rus og kriminalitet gjør det nesten uten unntak av grunner de ikke råder over. Om en i tillegg har minoritetsbakgrunn vet vi at det i vårt samfunn kan by på både forskjellsbehandling og diskriminering. Hvordan å tilby den riktige hjelpen og hva den riktige hjelpen skal være for minoritetsungdommer som sliter med rus og kriminalitet er noe vi har som mål å finne ut av.

På systemnivå er det viktig å finne de hull i hjelpeapparatet som gjør at minoritetsfamilier hvor rus er en del av problematikken, ikke får den hjelpen som fungerer for dem. Vi har bare begynt med å utforske og avdekke disse utfordringer og jeg er spent på veien videre og hva vi vil oppdage i dette feltet.

Jeg nevnte i innledningen at minoritetsrådgiverstillingen endelig er blitt en 100% fast stilling i Trondheim kommune. Jeg kan ydmykt uttrykke takknemlighet til en leder som ser nødvendigheten og behovet for at en kommune som Trondheim er nødt til å ha en slik stilling i en fast hel stilling. Det har ikke vært lett å stå alene i årevis og argumentere for hvorfor dette arbeidet er viktig, og til tider ble jeg motløs, men å møte både en leder og kollegaer som ser og forstår både viktigheten av, og behovet for en minoritetsrådgiver er helt avgjørende. Selv om jeg klarer å forvirre hvem som helst når jeg skal forklare hva mitt oppdrag som minoritetsrådgiver er, blir jeg imponert over hvordan mine kollegaer forstår nøyaktig hva jeg jobber med og hvordan vi skal jobbe sammen.

Per i dag er det sjelden jeg forholder meg til en henvendelse eller et oppdrag helt alene. Det er alltid kompetente kollegaer som er med og bidrar til å løse arbeidsoppgavene slik at resultatet blir best mulig. Altså, dette er ikke noe jeg er vant med! For det meste har jo mitt arbeidsområde vært en øde øy. Heldigvis er det ikke slik lengre. Det er jo nærmest lykke å jobbe sammen med mennesker som både ser, anerkjenner, forstår og har kunnskap om hvordan det flerkulturelle samfunnet Norge har blitt og fungerer. Det er ikke ukjent at arbeidsplasser velger å lukke dørene for denne realiteten.

På Uteseksjonen verken kan eller vil vi gjøre det. Å bidra til at barn og unge får rett til å bestemme over sitt eget liv og ha muligheter til å ta selvstendige valg, er en nøkkelfunksjon for minoritetsrådgiveren. Dette oppdraget ser jeg passer som hånd i hanske med Uteseksjonens øvrige oppgaver. Uavhengig av hvilken etnisk bakgrunn ungdommene vi møter har, forsøker vi å hjelpe og støtte dem så de kan leve et selvstendig og godt liv. De ulike tilbudene og tiltakene som finnes på uteseksjonen har også bidratt til at jeg som minoritetsrådgiver nå har mye mer jeg kan tilby av støtte og hjelp i det feltet jeg jobber i. Det er en gave å kunne invitere ungdommer og familier hit til både samtale med kompetente kollegaer, samt kunne tilby alt fra hjelp med å finne jobb, bli med i prosjektet Mestringskapital, veien til førerkortet, kinobesøk, middag eller et kafebesøk. Til sammen bidrar dette til å skape tillit hos ungdommer og i familier som er skeptiske til systemet. Jeg er glad for å kunne si at på ett snaut år har jeg, sammen med de andre i uteseksjonen, fått til mer enn jeg gjorde i mine tidligere år som minoritetsrådgiver i Trondheim kommune.

Både fra et profesjonelt og fra et personlig ståsted er det å bli ansatt ved Uteseksjonen et av de fineste eventyrene i denne jobben så langt og jeg gleder meg til fortsettelsen.

Negativ sosial kontroll

Unge mennesker trenger å gå gjennom en løsrivningsprosessen fra familien uten å være redd for sitt liv, eller for å bli utstøtt.

Negativ sosial kontroll lever i beste velgående midt iblant oss, og det er viktig å ta dette på alvor. Det er ubehagelig å se og involvere seg i det, men alternativet er verre. Berøringsangst er en utbredt folkesykdom, men den gagnar oss som samfunn lite. Om noen andre ikke har det bra, og ikke lever under det vi regner som normale forhold, er det vårt ansvar og vår plikt å bry oss. Å bry oss om hverandres ve og vel er kanskje det viktigste gode som gir livene våre mening og som

gjør at vi lærer av hverandre. Det handler egentlig om å tørre å se menneskene du omgir deg med daglig. Flere ungdommer med minoritetsbakgrunn lever i en spagat mellom storsamfunnet og familien. Ungdommer som opplever at deres individuelle valgfrihet blir begrenset, og at de ikke har mulighet til å velge fritt. Dette kan gjelde utdanning, valg av kjæreste, bekledning og andre valg i livet. Slike begrensninger kan skape store problemer for både enkeltindivider og hele familien.

Mange trenger hjelp til å forstå og se hva slags press som blir utøvd. Negativ sosial kontroll er bygd på gamle og sterke strukturer som krever kunnskap for å kunne forstå og endre. Det er vår jobb å spre kunnskap om hva negativ sosial kontroll er, hvordan vi kan avdekke den og ikke minst hvordan vi kan håndtere og hjelpe. Og det er akkurat i arbeidet mot negativ sosial kontroll at jeg ser en kobling til FN sitt bærekraftsmål 16. Det å fremme fredelig og inkluderende samfunn for å sikre bærekraft utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivå. Å arbeide med negativ sosial kontroll og hvordan vi kan hjelpe miljøer til å håndtere dette problemet er å jobbe for demokratiet, og for at mennesker forstår hva rettsvesen, rettigheter, frihet og inkludering er.

Negativ sosial kontroll fratår mennesker frihet, rettigheter, ansvar og inkludering. Derfor er det uhyre viktig å jobbe med å avdekke og bekjempe negativ sosial kontroll. Et viktig tema jeg fokuserer på som minoritetsrådgiver, er demokratiet i det norske samfunnet, og forståelsen av demokratiske prosesser. Flere mennesker med annen bakgrunn i Norge kommer fra systemer og land der demokratiet ikke var hovedprinsippet. Å sikre at alle forstår hvordan det norske samfunnet fungerer og at inkludering er nøkkelen til god integrering i samfunnet.

STUDENT I UTESEKSJONEN; SYNK ELLER SVØM

Andrea Wågø Olsen
Barnevernspedagogstudent
i 2022

Praksistiden på Uteseksjonen (heretter USiT) har vært en spennende opplevelse. Det har gitt meg en bedre forståelse for hvordan man i praksis skal bruke det man har lært, samtidig som det har belyst at den viktigste lærdommen kommer fra prøving og feiling. Arbeidet som gjøres er individ- og situasjonsbasert, og det som fungerer med en ungdom, kan være feil for en annen. Jeg fikk høre at de som kommer som praksisstudenter på USiT enten synker eller svømmer. I etterkant vil jeg si meg enig i dette, og at en praksisperiode på Uteseksjonen kanskje krever det lille ekstra av deg selv som person.

Hva går man egentlig til?

Det var vanskelig å vite hva vi skulle forvente før praksisperioden. Vi hadde ikke lært noe om slikt arbeid på barnevernslinjen ved NTNU, så jeg var uvitende om hva som ventet meg i USiT da august nærmet seg. Jeg skulle ønske vi hadde hatt mer kontakt med praksisplassene før høsten. Selv om det ble satt opp et praksisbesøk før sommeren, følte jeg ikke at det var nok til å gå inn i praksisperioden, forberedt på hva jeg skulle gjøre. I denne sammenhengen ønsker jeg at vi hadde lært om oppsøkende sosialt arbeid. Oppsøkende sosialt arbeid er en metode vi ikke har hørt om på skolen - men som i etterkant viser seg å være en viktig del av arbeid med ungdom. I USiTs metode går man systematisk ut i de områdene ungdom oppholder seg. Noe av det viktigste er tilstedeværelse og tilgjengelighet over tid. En ønsker gjerne at de blir "vant" til at miljøterapeutene oppholder seg ute på områdene deres, slik at man kan opprette kontakt med dem. Målet er ikke nødvendigvis å snakke med all ungdom, men derimot se hvor de oppholder seg, hva de gjør, hvem de er.

Disse spørsmålene hadde kanskje vært enklere å besvare hvis man tok direkte kontakt med dem, men det jeg har lært, er at det er viktig å huske at vi går inn i deres geografiske områder. Etter å ha gått oppsøkende sosialt arbeid med de fleste ansatte på USiT, har jeg kommet til den midlertidige konklusjonen av at det beste er å heller la ungdommen bli nysgjerrig på deg, og la dem ta kontakt, istedenfor å presse seg på dem. De som ønsker å ha kontakt med oss utenfor USiTs fire vegger, tar kontakt med oss.

Å gå i Trondheims gater har gitt mye kunnskap om ungdommer og hvem som eventuelt kan tilhøre vår målgruppe. Det er vanskelig å beskrive eksakt hva man ser etter, men når man er ute og går sammen med de som jobber her, gjør de det så godt de kan med å hjelpe deg å se det de ser. Ved å aktivt reflektere sammen, har jeg fått tilegne meg en praktisk kunnskap jeg aldri hadde fått muligheten til bak skolebenken. Disse turene gir også muligheten til å bygge relasjon til de

man jobber med. Å trives på praksisplassen sin er viktig, og det oppsøkende arbeidet har hjulpet meg med å bli bedre kjent med de andre på Usit både personlig og faglig. Som miljøterapeuter er man avhengig av hverandre her, og for å føle seg trygg på sine medarbeidere, er det viktig at det finnes arenaer hvor man kan bli bedre kjent.

Guttegruppa

Dette var tilbudet jeg var mest nysgjerrig på. Erfaring med miljøterapeutisk arbeid med en gruppe var nytt for meg, og noe jeg gledet meg til å være med på. Gruppa bestod av en gjeng minoritetsspråklige gutter mellom 16-20 år som spiste og spilte cageball sammen.

I starten var det vanskelig å vite hvordan det miljøterapeutiske arbeidet skulle foregå. Gutta er sosiale og de fleste kjenner hverandre fra før. Hvordan skulle jeg som praksisstudent komme inn og jobbe miljøterapeutisk med en så etablert gruppe hvor alle kjenner hverandre fra før? Man tenker kanskje ut fra et teoretisk ståsted at man kanskje skal ha mer kontroll når man skal jobbe i gruppe, men det viste seg at det ikke var slik her. De voksne fungerte mer som veiledere og forbilder, enn kontrollører for gruppa. Det er ikke slik at de bestemmer når ting skal skje og tar kontroll om det blir uenigheter, men måten de møter og utfordrer ungdommene på i konflikter tilsvarer mer en miljøterapeutisk rolle. I starten syntes jeg det var vanskelig å se det faktiske miljøterapeutiske arbeidet som foregår ved dette tilbudet. Med erfaring, har jeg derimot lært å se hvor viktig dette tilbudet faktisk er.

Guttene som er i gruppa driver med eller har drevet med rus og/eller kriminalitet. Bakgrunnen for dette er forskjellig, men det de har til felles er at de trenger et sted å utfolde seg i andre sosiale omgivelser. Gruppa byr på en mulighet til å danne relasjoner, ikke bare til andre jevnaldrende som kanskje er i samme livssituasjon, men også til trygge voksne. Alle timene de er sammen med oss og spiser og spiller fotball, er mindre tid de muligens bruker ute på "gata".

Guttegruppa byr på en gylden mulighet til å bygge relasjoner. Relasjon er grunnleggende i alt arbeidet som gjøres her. Flere av gutta som er med og spiller ball, er også gutter som har individuell oppfølging her på Usit. Å være med på guttegruppa gjør derfor at man som student får muligheten til å danne en relasjon til mange av ungdommene man hører om. Felles middag åpner opp for en mer uformell setting for å bli bedre kjent. Man kan her spise og le sammen, og stillheten blir her mer naturlig hvis det skulle oppstå (det er derimot ikke et problem med disse gutta). Det er utfordrende å komme inn som ny i en slik gruppe. Gruppa er etablert med faste roller hos de ansatte. Hvis man ikke snakker direkte med dem, bytter de fort til arabisk når de snakker til hverandre, så det er lett å føle en form for utenforskap de første gangene. Etter et par onsdager, merket jeg at jeg sakte, men sikkert kom mer og mer inn i gruppa. Det gikk gradvis, jeg fikk

“

Ungdommene det jobbes med her passer ofte ikke inn i den rigide åtte til fire timeplanen mange hjelpesystemer jobber etter.

sakte små tegn på at jeg ble inkludert. De merket og aksepterte at jeg ble en del av gruppa det halvåret. I slike grupper påstår jeg at det handler om å ta tiden til rådighet. Man må se etter de små tegnene, og bygge videre på relasjonene i hvert møte.

Målet med guttegruppa var ikke å løse verdensproblemer eller å snakke om de dypeste hemmeligheter, men heller å jobbe med sinnemestring, øve seg på samarbeid med andre i gruppa og utfordre den sosiale kompetansen de sitter med. Det miljøterapeutiske arbeidet skjer når de kommer inn døra og man spør hvordan det går, i bilen, på veg til og fra banen, på banen og på benken mellom kampene. Gutta ser det ikke selv,

men jeg vil påstå at i samarbeid med hverandre og oss, var de sakte i endring på en eller annen måte. Jeg har blitt glad i guttegruppa og jeg kommer til å savne stemningen på fotballbanen på onsdagskveldene når praksisperioden er ferdig.

Kaos, uforutsigbarhet og frivillighet

Det finnes ingen beskrivelse av en typisk dag på Usit. Det er på både godt og vondt. Innholdet varierer arbeidstiden som kan være på dagtid eller kveldstid, og med hvilke behov det er for bistand fra både ungdommer og andre instanser. Usit er ikke et sted for den som er A4. Liker du rutiner, kontroll, rolige arbeidsdager og faste rammer, bør du lete andre steder. Det er dette som gjør Usit et så fantastisk sted for ungdomsarbeid. Mange av ungdommene vi møter har uforutsigbare hverdager og dette gir en uforutsigbar arbeidshverdag. Det krever også at man har forståelse for at alt ikke kan planlegges, og at planer avlyses. Friheten ungdommene tilbys ved Usit koster ved at de ansatte må tåle at møter avlyses og hastemøter oppstår. Det kan derimot påstås at nøkkelen til den gode kontakten de ansatte har med ungdommene avhenger av dette kaoset og fleksibiliteten. Ungdommene det jobbes med her passer ofte ikke inn i den rigide åtte til fire timeplanen mange hjelpesystemer opererer etter. Etersom mandatet til uteseksjonen er rus- og kriminalitetsforebyggende, vil det være ugunstig å sette for strenge rammer i arbeid med ungdom som ofte ikke passer inn i denne organiseringen. Det at man forsøker å møte dem ut fra ungdommens egne behov og ønsker, gjør at en viser det lille ekstra for å hjelpe. For å nå ut, må man følge ungdommens tempo og det er derfor de ofte lykkes i relasjonsarbeidet som gjøres.

Som student begynte jeg etterhvert å se system i rotet. Selv om det er mye som skjer, og mange forskjellige oppgaver, så får man en forståelse av hvordan dagene kommer til å gå. Mens dagvaktene ofte består av en rekke møter og skriving, vil kveldsvaktene være preget av ungdomstreff og sosialt oppsøkende arbeid ute i Trondheims gater. Det gis med en gang ansvar for egen læring, og man utfordres til å melde

seg på det som skjer når det er overlapp fra en vakt til neste. Her har de ansatte vært flinke til å inkludere, og det skaper en trygghet i at man ikke må kaste seg ut i det helt alene fra dag en. Når man har blitt tryggere på de rundt seg, blir det lettere og lettere å spørre om å bli med på forskjellig opplegg, selv om man er i tvil om at man kan bli med av forskjellige grunner. Noen ganger passer det seg, og noen ganger ikke. Dette gjør heldigvis ikke at man mister motet, da det ikke er mangel på inkludering i denne gruppa.

Ungdommene

I det jeg skulle reflektere over hvilke ungdommer jeg har møtt på uteseksjonen så langt, var det vanskelig å komme fram til et godt svar. Vi møter et bredt spekter ungdom hvor alderen spenner mellom 13 og 25. Svaret jeg til slutt kom fram til var at jeg har møtt ungdom. Ungdom som liker å spille fotball. Ungdom som bruker og selger narkotika. Ungdom som har noen venner og ungdom som ikke har venner. Jeg har møtt de som ønsker å komme i kontakt med oss, og de som ikke har en prosent interesse av å snakke med oss. Det har vært ungdom som spiller musikk, og ungdom som utøver vold. Jeg har møtt ungdom forskjellige kulturer, språk og nasjonaliteter.

Både ungdommer og voksne har spurt meg om jeg noen gang har følt meg redd i møte med ungdommene her, og svaret har så langt bare vært nei.

I møte med ungdom er noe av det viktigste å være seg selv. Mange av de ansatte har anbefalt meg å finne ut hva som fungerer for meg, men dette er enklere sagt enn gjort. Det er vanskelig å vite hva som er naturlig i møte med ungdom. Med noen fungerer en ting, mens i møte med noen andre må man gjøre noe helt annet. Det beste rådet er å bruke seg selv så mye som mulig i arbeidet som gjøres, noe som åpner for en oppriktighet overfor de man møter. Teorien om hvordan man skal te seg som profesjonell i barnevernsfaget er viktig, men man må også huske at relasjonen og kontakten man skaper med ungdommer kan bli

kunstig og anspent hvis man blir for opphengt i hvilke spørreord man får og ikke får bruke.

Veiledning

Veilederen min var en hard nøtt og knekke. Han var litt for flink til å skrøne med et seriøst ansikt, noe som skremte den naive studenten i meg litt for mange ganger før jeg klarte å skille tull fra seriositet. Men, som miljøterapeut og veilder, vil jeg påstå at han har vært helt fantastisk. Er det en mulighet som alle burde ta, så er det muligheten for veiledning. Enten om det er som student og veileder, eller mellom arbeidskollegaer, har jeg fått opp nye øyne over hvor mye en kan lære og reflektere rundt eget arbeid under disse møtene. Ved å ta utgangspunkt i spesifikke situasjoner eller hendelser hver uke, åpnes det opp for gode faglige diskusjoner og refleksjoner. Her er alle tanker og spørsmål lov å si høyt, uansett hvor dumme de kan virke. Dette blir heller problematisert og utfordret, og man oppfordres videre til å ikke sette to streker under alle svar, men fortsette å være kontinuerlig nysgjerrig og undrende over arbeidet som gjøres. Det merkes at det er lett å akseptere all praksis som gjøres, men hvis man kjenner på magefølelsen at et spørsmålstegn reises, burde man stille dette under veiledningen.

Fem tips til deg som skal bli praksisstudent på Uteseksjonen:

1. Følg magefølelsen
2. Å prøve og feile er det du lærer mest av
3. Spør uansett hvor dumt du tror det høres ut
4. Bruk deg selv i arbeidet du skal gjøre
5. Lær deg å koke kaffe

UNG-TIL-UNG OG UNG TIL GAMMEL...

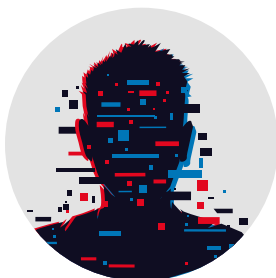
En metodikk og en villet handling med et mål

Camilla Wright
Sosionom, Avdelingsleder

Lars Dahl Eriksen
Barnevernspedagog

My AI
Uslettbar kompis
på Snapchat

I Uteseksjonen så har vi stadig fokus på å utvikle våre tjenester og tilbud i samarbeid med de som skal motta tjenesten. Spørsmålet er hvordan skal vi sikre at vi skjønner behovet, og ikke minst hva de unge selv sier.

Vi har valgt å ta FN's bærekraftsmål på alvor, og i denne forbindelse så har vi knyttet dette sammen med mål nr. 10, "Mindre ulikhet", og med særlig fokus på delmål 10.2 :

"Innen 2030 sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status"

En vinn-vinn-situasjon

For en av våre unge voksne som får en jobb, der man kan bruke sine erfaringer positivt, der man blir sett på som viktig og en ressurs for samfunnet. Dette har vist seg å gi håp, og gitt næring til ambisjoner som har vært gjemt i lav selvtillit og lite fremtidsstro; for Uteseksjonen ny kunnskap, nye refleksjoner og kontakt med ungdommer på et tidligere tidspunkt enn tidligere.

Ungt blod og nye øyne

2023 er året hvor USiT på nytt blåser liv i gamle årelatningsteknikker, hvor nytt blod ønskes velkommen.

Det har vært en sann glede å kunne ansette Ali og Arwin. To unge menn på 19 år, men med kunnskap, erfaringer, energi og gode spørsmål har de bidratt til at våre tjenester treffer ungdom enda bedre, og med et enda større mangfold enn tidligere.

Ung-til-ung-formidling er en metode for å spre kunnskap og erfaringer mellom ungdom. Denne formen for formidling kan være svært effektiv, da ungdom ofte lytter mer til sine jevnaldrende enn til voksne autoriteter.

Ung-til-ung-metodikken kan ta mange ulike former. Det kan være at eldre ungdommer deler sin erfaring med yngre ungdommer, for eksempel gjennom mentorordninger eller ved å holde foredrag. Det kan også være at ungdom deler sin kunnskap med hverandre gjennom sosiale medier, blogger eller andre plattformer.

En annen fordel med ung-til-ung-formidling er at det kan bidra til å øke ungdommens selvfølelse og selvtillit. Når unge får muligheten til å dele sin kunnskap og erfaringer med andre, kan det bidra til å øke deres følelse av egenverd og betydning.

Det er viktig å understreke at ung-til-ung-formidling ikke skal erstatte fagkompetansen, men heller være et supplement til denne. Fagfolk kan fortsatt spille en viktig rolle som veiledere og støttespillere for ungdom, og det er viktig å ha balanse mellom ungdoms og voksnes perspektiver og erfaringer.

Den som intet våger intet vinner!

En av fordelene med ung-til-ung-formidling er at det kan bidra til å skape en følelse av fellesskap og samhørighet blant ungdom. Når ungdom deler sine erfaringer og kunnskap med hverandre, kan det bidra til å bygge tillit og styrke relasjonene mellom dem.

Ung-til-ung-formidling kan også ha positive effekter på læring og utvikling. Når ungdom lærer av hverandre, kan det bidra til å øke motivasjonen og engasjementet for læring. Det kan også bidra til å utvikle sosiale og mellommenneskelige ferdigheter, som for eksempel evnen til å kommunisere og samarbeide med andre.

I denne prosessen med å etablere ung-til-ung-metodikken så har vi som tjeneste og kollegiet hatt mange og til dels vanskelige drøftinger knyttet til å ansette unge mennesker med en historie som ikke ligger langt tilbake i tid. Hva kan vi ha av forventninger, hvordan gjør vi det trygt nok, både for ansatte, for ung-til-ung-formidlere og for målgruppa. Hvordan skal vi kunne gi god nok opplæring, og hvilke oppgaver skal de ta del i og hvilke skal de ikke være en del av. Hvor kan vi best utnytte deres potensial. Dette er og vil være en pågående prosess, og det er viktig med stoppunkt underveis, systematisk veiledning både en til en, men også sammen med kollegiet.

Ung-til-ung i et voksent miljø

Ali Al-Makhrami
Ung-til-ung formidler

I denne årsrapporten skal jeg skrive om når jeg først kom i kontakt med Uteseksjonen, og hvordan mine valg og meninger om rus og krim har endret seg etter at jeg har vært i kontakt med dem. Også hvordan det er å jobbe som ung-til-ung formidler.

Hvordan ble jeg kjent med Uteseksjonen

Første gang jeg kom i kontakt med uteseksjonen var 1. mai 2021. Det var angående en hendelse på buran: Jeg husker at noen av mine kompiser fortalte meg om uteseksjonen, og jeg tenkte hva i aller dager for sivilpolitiopplegg er det der. I september ble jeg invitert til å spille fotball med guttegruppen av en ungdom. Det gjorde at jeg ble bedre kjent med uteseksjonen og hva de egentlig jobber med, noe som gjorde at jeg stolte mer på dem, og kunne samarbeide med dem. Etter ei stund i kontakt med uteseksjon så fikk jeg min første vanlige jobb. Det har hjulpet meg enormt mye siden jeg fikk kjenne på følelsen jeg her lengtet etter lenge. Jeg følte på en mestringsfølelse som gav meg mer motivasjon til å jobbe mer. Da jeg fikk føle på mestringsfølelsen fikk jeg lyst til å jobbe med meg selv. Som vil si at jeg startet å ta bra valg for fremtiden min, f.eks sluttet med røyk.

Så ble det arbeidet jeg har gjort for meg selv sett av uteseksjonen. 25.oktober ble jeg invitert til Gatemeglingkurset. Hvis jeg gjorde det ferdig kunne jeg starte å jobbe som ung for ung formidler i uteseksjonen. Den 7. desember 2022 var min første dag som ansatt, og ikke bare en ungdom. Jeg husker at jeg syntes det var rart og spennende første dag. Siden jeg aldri kunne sett meg for meg å jobbe der. Jeg hadde jo tidligere null forventninger til fremtiden min. Så at jeg skulle få sjansen til å jobbe hos uteseksjonen var utrolig fantastisk.

Tiden fra å være en ungdom som trengte hjelp til å være en som noen spør om hjelp var ganske kort. Jeg var nok ikke helt forberedt på det å være en som yngre ungdommer så opp til og som de trodde hadde et fornuftig svar. Det har også

vært artig å se de ansatte i Uteseksjonen og bli kjent med dem på en annen måte enn å være ungdom. Jeg har alltid vist at de var snille og flinke, men jeg visste ikke at de var så rare og hadde så mange sider som jeg ikke visste om. Det å gå oppsøkende kan av og til være ganske slitsomt, særlig hvis det er ingenting som skjer og det er ingen ungdommer å se. Men det er verdt det når man opplever å bli kjent med nye ungdommer og som trenger noen å snakke med. Det er også litt rart og vanskelig når vi møter ungdommer som jeg kjenner fra før, det kan være både ekkelt for dem og for meg. Dette snakker vi mye om, og jeg har alltid noen som jeg kan spørre om råd. Det som er bra er at de også spør meg om råd, det liker jeg godt.

GJØRE BYER OG LOKALSAMFUNN INKLUDERENDE, TRYGGE, ROBUSTE OG BÆREKRAFTIGE

Voldskriminalitet som smittsom sykdom

Geir Vågen
Psykologspesialist

Uteseksjonens metode for å møte ungdommer handler om å bli kjent med dem, finne ut hva de ønsker seg og være med på å finne løsninger. Vi snakker ikke så mye om at det må få konsekvenser når de ikke klarer å følge opp avtalene våre. Noen ganger sier vi ifra om hva som ikke er greit, men vi stoler heller på at de vil samarbeide med oss på sikt. I ungdommenes liv blir vi mer oppdagere enn oppdragere. Vi har tro på at de fleste synes det er viktigere at den som skal hjelpe dem videre i livet er interessert i hvordan de har det, enn at de forteller dem hvordan de bør ha det. For å hjelpe noen videre er det viktig for oss å vite hvor de vil.

Når ungdommer bruker vold kan det være utfordrende å unngå å bli moraliserende, vi risikerer å mase mer om noe de vet fra før i stedet for å høre hva som egentlig skjer. Det er krevende å komme i en posisjon hvor ungdommer virkelig vil diskutere slike ting med voksne. Om de blir spurt om hvorfor de har brukt vold, vil det ofte bli oppfattet som en anklage. Spørsmålet fremstår som retorisk, og lite innsiktsfullt.

En tilnærming til alvorlig vold er å øke straffene og trappe opp politiets innsats rettet mot voldsutøvere. Tanken på at det nytter å true med omfattende konsekvenser for de som utøver denne kriminaliteten appellerer til store deler av befolkningen, og det er lett å se for seg at det er effektivt. Hvis det er slik at mennesker kalkulerer hva som kan være positive og negative konsekvenser av handlingene før vi utfører, vil mulige negative konsekvenser redusere sjansen for at vi utfører dem. Et problem er at det viser seg at det ikke fungerer like godt som vi gjerne forestiller oss. Lærdommen for de som utsettes for strenge konsekvenser er gjerne at det gjelder å ikke bli tatt, og at de som administrerer straffen er motstandere og ikke støttespillere.

En annen tilnærming er forebygging av kriminalitet. Vold og andre lovbrudd kan forklares med hva som er galt for de som faller utenfor. De har sviktende familieforhold, skolen lykkes ikke, fattigdomsproblematikk og ulike medfødte symptomer eller utfordringer i miljøet, og annet som gjør det vanskeligere å finne seg til rette i samfunnet. Slike beskrivelser har en statistisk forklaringsverdi, og det kan være mange gevinster med å bedre oppvekstvilkårene, men det er en lang vei å gå for å redusere alvorlig kriminalitet.

Hvordan løser vi problemer? Er det ved å prøve hardere med de samme gamle forsøkene på å løse dem, finne nye løsninger på gamle problemer eller er det ved å forstå de gamle problemene på nytt? Det å omdefinere de problemene vi skal løse kan i mange tilfeller gi en annen forståelse, og med det nye måter å gå frem for å finne løsninger. Det kan også hende at en ny forståelse gir oss muligheten til å hente svar fra andre steder enn der vi har forsøkt å finne dem frem til nå. Gary Slutkin mener han har gjort nettopp det ved å sammenligne spredningen av alvorlig vold med utbredelsen av epidemier.

Etter mange år der han hadde arbeidet med utbrudd av kolera, aids og tuberkulose på det afrikanske kontinentet, kom Slutkin tilbake til USA hvor helsesituasjonen så ut til å være helt annerledes. Ettersom dette var før koronapandemien brøt ut var de færreste opptatt av epidemier USA. Derimot var det mye snakk om utbredelsen av drap og alvorlig voldskriminalitet i landet. Tiltakene for å få bukt med drapsbølgen var preget av de to retningene beskrevet innledningsvis.

Fra arbeidet med epidemier i Afrika var Slutkin vant med å bruke kart for å se på spredningen, og han forsøkte å se på voldsepisoder på samme måte. Det han registrerte var påfallende like mønstre i utbredelsen av drap og drapsforsøk som ble registrert da epidemier oppstod og utviklet seg. Tanken videre var at de som kom i kontakt med vold kunne bli smittet, som de som kom i kontakt med tuberkulose, kolera eller AIDS også ble smittet. Atferd kunne, i likhet med virus eller bakterier, overføres til andre mennesker.

Med spørsmål om hvor og hvordan volden smittet ville Slutkin gå bort fra moralske tilnærminger til vold. Tilbake i historien har moralske tilnærminger til smittsomme sykdommer vært utbredt, syke mennesker med smittsomme sykdommer har blitt sett på som mennesker med moralsk svikt, og har blitt behandlet deretter. Etter å ha sett på effekten moralisering på voldsbruk, konkluderte Slutkin at det er like lite effektivt for å stoppe utbredelsen av vold som den var til å stanse smittsomme sykdommer. Voldsutøverne befant seg blant venner som forventet og oppfordret til vold. Holdninger som spres gjennom sosialisering inn i en subkultur blir smittekilden der alvorlig voldskriminalitet sprer seg.

“ Det å ikke bruke vold kan i noen tilfeller bety at man taper ansikt.

Så hva kan vi gjøre med smittsomme sykdommer når vi ikke har effektive medisiner eller vaksiner? Vi har fått noen erfaringer under koronapandemien. Vi kan forsøke å hindre spredningen, og spredningen skjer gjennom kontakt. Vold oppstår der det har vært vold tidligere. Vold kan forårsake modelløring eller gjengjeldelse. Det kan være forventninger og krav om vold under enkelte omstendigheter innen miljøet. Det å ikke bruke vold kan i noen tilfeller bety at man taper ansikt. I disse tilfellene kan det være til liten nytte at utenforstående forsøker å forklare at det ikke er hensiktsmessig, eller om de truer med straff dersom det blir brukt vold.

Slutkins svar på problemene var bruk av oppsøkende tjenester for å møte utøvere, den nærmeste omgangskretsen og de som ble utsatt for volden for å avverge videre voldsbruk, Slike tiltak var ikke nye, men en ny forståelse av oppdraget kan være nyttig både for de oppsøkende tjenester og de myndighetene som skulle sette inn effektive tiltak. Ved å snakke med de som hadde blitt utsatt for vold, eller andre

som var nære personer for utøver eller offer, forsøkte de å finne alternativer til hevn og nye voldsepisoder. Flere ulike programmer har hatt gode resultater med dette, men det viser seg ofte at det er noen som er vanskelige å nå, og dette er gjerne de som står bak mye av de mest alvorlige tilfellene av voldsutøvelse. I opprettelsen av programmet CeaseFire ville Slutkin derfor benytte seg av personer som hadde tilgang til miljøet, og nøt respekt der. For å nå dem startet de med å rekruttere det de kalte "The Interrupters". Dette var tidligere kriminelle med tilknytning til gjenger lik de de jobbet med. Dette var personer som hadde en posisjon innen kriminelle miljøer og hadde erfaring med voldsbruk. I noen tilfeller ble disse rekruttert under soning.

The Interrupters har en posisjon og en forståelse for hva som foregår når det oppstår konflikter, de kan snakke med de involverte og bli lyttet til når det oppstår situasjoner hvor det er fare for at volden er i ferd med å bre om seg og det oppstår konflikter. De blir lyttet til av mennesker som ikke har tro på at hverken politi eller sosialarbeidere vil ha noen forståelse for hva de egentlig tenker og kjenner på i slike situasjoner.

CeaseFire og Gerry Slutkin har blitt mye omtalt i både amerikanske og europeiske medier, og de resultatene de har oppnådd har vekket mye oppmerksomhet. Det er vanskelig å måle effekten av voldsforebyggende tiltak, men det har vært påfallende nedgang i antall drap i områder hvor programmet har blitt iverksatt.

Forholdene i Trondheim er langt fra de vi kjenner fra amerikanske storbyer, men det kan likevel være mye å lære fra vellykkede tiltak andre steder, og det finnes likheter mellom måten CeaseFire opererer i USA og kriminalitetsforebyggende tiltak i Trondheim. I arbeidet med en rapport om narkotikagjeld, intervjuet vi Way Back om hvordan de har gått inn og meglet om gjeld som har blitt problematisk, for å forebygge konflikter med voldstrusler. Dette var noe de hadde gjort uoffisielt, og uten noen godkjennelse fra noen myndighet. Vi snakket også om dette med ansatte i politiet som sa at de personlig anerkjente denne innsatsen, men dette kunne de umulig kunne gjøre selv. Det kan også være problematisk å gi en offisiell anerkjennelse av denne virksomheten.

Røde Kors har arrangert gatemegling for ungdommer for å løse konflikter uten at det eskalerer til vold. Uteseksjonen har også gjort tiltak for å få mer av "gatekompetansen" ved bruk av erfaringskonsulenter og nå gjennom ung til ung formidlere (se Alis og Lars og Camillas artikler i denne rapporten) i som er med oss for å styrke det oppsøkende arbeidet.

I tilfellet med the Interrupters viser det seg at det også er risiko forbundet med å ansette mennesker med erfaring med kriminalitet. Det har vært tilfeller hvor de har fortsatt å selge rusmidler, begått nye voldshandlinger eller misbrukt stillingen. Selv om det er risiko med å gi mennesker med bakgrunn i kriminalitet ansvar, kan vi ikke overse de gevinstene det kan gi. I Uteseksjonen setter vi stor pris på at vi har med oss både erfaringskonsulent og ung til ung formidlere, og håper vi kan gi dem all den tilliten de trenger for å gjøre en god jobb.

GI OSS TILBAKEMELDING PÅ RAPPORTEN!

Hva eller hvilke artikler likte du spesielt godt ved årsrapporten for 2022?

Har du kommentarer til noe av det vi skrev?

Hva har du lyst til å høre mer om i årsrapporten for 2023?

Er det noe du er spesielt enig eller uenig i?

Si din mening:

“ Alle har rett til å få høre min mening.

- Madonna

Trondheim kommune
Barne- og familietjenesten
Uteseksjonen i Trondheim
PB 2300, Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no/uteseksjonen

108611 • mai 2023
Layout og print: Skipnes Trykkeri/Pitch Studio
Camilla Wright - Red

